№ 110 (1673)

Чацвер, 19 чэрвеня 2003 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Народная Воля

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

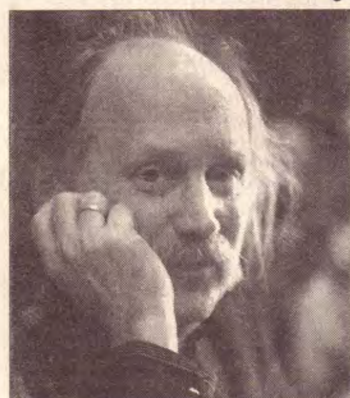
У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +21...+23, уначы — +13...+15; у Брэсце ўдзень — +23...+25, уначы — +15...+20; у Гродне ўдзень — +23...+25, уначы — +13...+15; у Віцебску ўдзень — +17...+19, уначы — +10...+12; у Гомелі ўдзень — +20...+22, уначы — +10...+12; у Магілёве ўдзень — +20...+22, уначы — +10...+12.

На ўсёй тэрыторыі краіны захаваецца сонечнае, без ападкаў надвор'е.

www.meteo.by

ПУЛЬС

Конкурс па стварэнні надмагільнага помніка У.Мулявіну

На конкурс па стварэнні надмагільнага помніка народнаму артысту СССР, мастацкаму кіраўніку ансамбля "Песняры" Уладзіміру Мулявіну паступіла "велізарная колькасць прапаноў". Пра гэта БелаПАН паведаміў першы намеснік міністра культуры Беларусі Уладзімір Рылатка.

У рамках гэтага конкурсу таксама плануецца выбраць лепшыя праекты мемарыяльных шыльдаў, якія ўсталююць у Мінску на доме, дзе жыў У.Мулявін, і ў Екацярынбургу, дзе ён нарадзіўся. Конкурс праводзіцца ў рамках мерапрыемстваў па ўшанаванні памяці "песняра".

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

Міжнародная канферэнцыя па дэмакратызацыі тэлевяшчання ў Беларусі

У Мінску адкрылася міжнародная канферэнцыя па праблемах дэмакратызацыі тэлевізійнага вяшчання ў Беларусі. Яна арганізавана Грамадскім аб'яднаннем "Беларуская асацыяцыя журналістаў" пры падтрымцы Савета Еўропы і аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі "Артыкль19", якая выступае супраць цэнзуры ва ўсім свеце. У падрыхтоўцы канферэнцыі таксама ўзялі ўдзел Саюз журналістаў Расіі і Фонд абароны галоснасці (Масква).

У інтэрв'ю БелаПАН віцэ-прэзідэнт БАЖ Эдуард Мельнікаў зазначыў, што "Беларускае тэлебачанне ў большай ступені служыць уладзе, чым народу". "Мы былі сведкамі шматлікіх праяўленняў фальсіфікацыі фактаў і дыфамацыі палітычных працiўнікаў рэжыму з боку "Агенцтва тэлевізійных навін" — гэтага своеасаблівага спецназу Беларускага тэлебачання".

Выйсце з цяперашняй сітуацыі БАЖ бачыць у арганізацыі "сапраўднага грамадскага тэлебачання, якое ствараецца для грамадства, служыць яму і кантралюецца грамадскасцю", сказаў Э.Мельнікаў.

У канферэнцыі бяруць удзел звыш 100 палітыкаў, дзеячаў культуры і журналістаў. Яны абмяркуюць стан масавага тэлевяшчання ў краіне, міжнародны вопыт грамадскага тэлебачання, пытанні трансфармацыі масавага тэлевяшчання ў краінах пераходнага перыяду, а таксама вопыт і перспектывы недзяржаўнага тэлебачання ў Беларусі.

Арганізатары канферэнцыі мяркуюць, што яна пакладзе пачатак руху за айчыннае грамадскае тэлебачанне.

Марат ГАРАВЫ.

Брэсцкай крэпасці патрабуецца 2 мільёны долараў

Для завяршэння рэстаўрацыйных работ у мемарыяльным комплексе "Брэсцкая крэпасць-герой" да 60-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў патрабуецца 2 мільёны долараў. Такую лічбу ў гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН назваў дырэктар мемарыяльнага комплексу Валерый Губарэнка.

Рэстаўрацыйныя работы ў мемарыяльным комплексе пачаліся ў 1996 годзе, пасля таго як кіраўнікі дзяржаў краін СНД прынялі рашэнне аб выдзяленні сродкаў на гэтыя мэты. За 7 гадоў на патрэбы крэпасці паступілі 2 мільёны долараў ад Расіі, Беларусі, Казахстана, Малдовы; ад Украіны — граніт на суму 175 тысяч долараў.

У 2003 годзе з саюзнага бюджэту Расіі і Беларусі выдзелена 4,5 мільёна расійскіх рублёў, але гэтых грошай недастаткова.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

У Польшчы жыве менш за 50 тысяч беларусаў

Галоўнае ўпраўленне статыстыкі Польшчы агучыла вынікі ўсеагульнага перапісу насельніцтва краіны, які адбыўся яшчэ ў мінулым годзе. Згодна з афіцыйнымі данымі, колькасць беларусаў, якія пражываюць у Польшчы, складае 48,7 тысячы чалавек. Гэтая лічба аказалася ў 3 разы меншая ад прагнозаў, якія да гэтага часу агучваліся прадстаўнікамі беларускай меншасці.

"Я і так лічу, што гэта вельмі добры вынік. Але хачу падкрэсліць, што пытанне пра нацыянальнасць увогуле не павінна ўваходзіць у перапіс насельніцтва. Вельмі часта пытанне пра нацыянальнасць увогуле не задавалася, толькі ўпісвалася, што анкетаваны паляк", — гаворыць Яўген Вапа, старшыня Беларускага саюза Польшчы. Ён сцвярджае, што сапраўдная колькасць беларусаў, якія пражываюць у Польшчы, складае каля 150 тысяч чалавек.

Найвялікшай нацыянальнай меншасцю ў Польшчы з'яўляюцца немцы, якіх, згодна з данымі перапісу, 150 тысяч. Другое месца за беларусамі. 97 працэнтаў жыхароў краіны — палякі.

Андрэй АДЛЯНІЦКІ.

ВІНШУЕМ!

Прарок і заступнік Айчыны Беларусі

Сёння, 19 чэрвеня 2003 года, народнаму пісьменніку Беларусі Васілю Быкаву — 79 год. Дзень нараджэння ён адзначае на роднай зямлі

Знешне ў паставе і ў абліччы гэтага сціплага, заглыбленага ў сябе, у сваю душу чалавека, які стаў, як цяпер модна гаварыць, "брэндам", а прасцей кажучы — знакавай асобай, сімвалам Беларусі, даўно, з шасцідзесятых гадоў мінулага стагоддзя, няма нічога асабліва адметнага, паказнога, гераічнага. Выдатнага пісьменніка сучаснасці Васіля Быкава ў людскім натоўпе можна палічыць за прадстаўніка любой, самай звычайнай прафесіі. Ён — часцінка плоці і крыві народа.

З дзесяцімільённае беларускае грамады, якая амаль незварушліва марнее ў няпэўнасці, "не надта імкнучыся пачуць нават голас Бога ці хоць бы зведаць патрэбу спазнаць, да чаго трэба імкнуцца", яго вынесла і замацавала на бачнай усім духоўнай вышыні роднае Слова. Пераплаўленае ў горане сумленнай, звышадчувальнай душы, яно стала самабытным, непаўторным словам Быкава, якое не зблытаеш ні з якім іншым, якое пастаянна вядзе змаганне за гуманізм, праўду і справядлівасць у людскім быцці, адстойвае чалавечнасць у чалавеку...

Штуршком для сталай пісьменніцкай творчасці Быкава стаў вопыт самай крывавай і бязлітаснай вайны XX стагоддзя, на якую ён трапіў юнаком. З прызыўнікоў 1920—1924 гадоў нараджэння, як сведчыць статыстыка, выжыла ў гэтай бойні толькі тры працэнты. Неаднаразова паранены, пасечаны асколкамі снарадаў, ушацкі сялянскі хлопец, які ваяваў камандзірам стралковага ўзвода ў "матухне-пяхоце", а затым дапамагаў пехацінцам агнём славутых "саракапятак", знішчаючы фашысцкія танкі, усё ж выйшаў з пекла, ацалеў. Канечне ж, гэта была шчаслівая выпадковасць. Але чамусьці хочацца верыць, што Вышэйшая Воля тут паспрыяла беларусам, якім звычайна ніколі не шанцуе. Яна зберагла і жыццё, і магутны літаратурны талент Быкава, якому было наканавана раскрыцца поўна і глыбока.

Многае з напісанага пра вайну канула ўжо ў Лету і ніколі не будзе запатрабавана ні сённяшнім, ні будучым чытачом. Гэта тычыцца не толькі шматстаронкавых, пафасных, бадзёрых, "шапказакідальніцкіх" мемуараў многіх савецкіх военачальнікаў. Любая хлусня, нават літаратурная, прыхарошаная, аздобленая штучнай мастацкасцю, выкрываецца самім жыццём і, як непатрэбшчына, адкідваецца ім.

Зусім іншы лёс у сапраўднай літаратуры, якая паказвае сапраўдную вайну. Паказвае не толькі подзвігі, але і ўвесь бруд, гвалт, здзек, подласць, здраду, якімі поўніцца аж цераз край любая, нават нібыта і праведная, крывавая калатнеча. На вайне, як і ў экстрэмальных сітуацыях мірнага часу, адкрываюцца і светлыя вышыні, і цёмныя закуткі, прорвы чалавечай душы.

Крута замешаная на бескампраміснай праўдзе, ваенная проза Васіля Быкава, пачынаючы з "Жураўлінага крыку", "Трэцяй ракеты", "Здрады", "Мёртвым не баліць" і да самых апошніх па часе напісання твораў, годна вытрымала чытацкі экзамен. Самыя лепшыя яе старонкі ўжо ўвайшлі ў сусветную літаратурную скарбніцу пісьменніцкіх сведчанняў пра вайну. А мы ж добра помнім, як "у штыкі" сустракаўся амаль кожны новы твор Быкава апалагетамі сталіншчыны, фальшывай героікі, колькі нерваў і крыві яны папсавалі яму тады. Ды і ў апошнія гады пры цяперашнім аўтакратычным рэжыме ўзмацніліся нападкі на пісьменніка, які паслядоўна і цвёрда адстойвае сваю жыццёвую пазіцыю, які мае высокі міжнародны літаратурны і грамадскі аўтарытэт і плённа выкарыстоўвае яго для высакароднай мэты — абароны незалежнасці Беларусі, права нашага народа на самавызначэнне, на цывілізаванае, дэмакратычнае, заможнае быццё.

Прыроднае і абвостранае, загартаванае вайною пачуццё справядлівасці заўсёды вядзе Быкава ў творчасці і ў жыцці. Яму, лепш чым камусьці, вядома цана той нялёгкай, крывавай Перамогі. І таму ён асуджае сённяшнюю ваенізацыю мірнага жыцця, бессаромную эксплуатацыю палітыканамі "постсавецкага разліву" гераізму мінулага для сваіх карыслівых, кан'юнктурных мэтаў, для самасцвярджэння.

Нягледзячы на тое, што беларускае Адраджэнне цяпер, як гэта ўжо было неаднойчы, захлынаецца ў віры каманднаадміністратыўнай мітусні, чыноўніцкага гвалту і засілля, новай русіфікацыі, Васіль Быкаў быў і застаецца ягоным самаадданым і клапатлівым будаўніком. Ён не губляе надзеі, што беларусы ўсё ж вырвуцца з чарговага цемрашальства і выспеляць сваю жыццесцвярджальную волю.

Не толькі мастацкае, але паралельна з ім і публіцыстычнае слова Быкава на працягу апошніх гадоў смела прарывае інфармацыйную блакаду, наладжаную ў краіне рэжымам. Дзе б ні быў пісьменнік — дома або за мяжою, ён пастаянна адгукаецца на ўсе важныя падзеі, звязаныя з нашай Айчынай. І кожны ягоны выступ дасягае мэты. Па людской грамадзе заўсёды праносяцца не толькі пытанні: "Чулі Быкава? Чыталі Быкава?", але і пераказ пачутага, прачытанага. Сёння ў Беларусі ніводзін грамадскі дзеяч не мае такой папулярнасці і даверу...

На вайне ён часта трапляў у такія сітуацыі, калі спадзявацца на кагосьці не выпадала, а толькі на сябе. Гэткай жа асабістай адказнасцю пазначана тое, што даводзіцца рабіць Быкаву зараз.

Цяпер, калі ўсё купляецца і прадаецца: ад спажывецкіх тавараў і да месцаў у парламентах і ўрадах, калі нават слова пад пяром многіх кан'юнктурных, прыдворных журналістаў, літаратараў стала разменнаю манетаю, на тых, хто ўтрымлівае плацдарм праўды і справядлівасці, глядзяць, як на дзівакоў. Але былы франтавік ніколі не паступаецца сваімі прынцыпамі.

Аналізуючы сумніўны з пункту гледжання ўласнага і міжнароднага заканадаўства працэс аб'яднання Беларусі з Расіяй, "дзе не спыняюцца ганебныя войны, усюды ліецца кроў, нішчыцца свабода слова, а галоўнай дзяржаўнай ідэяй робіцца ўсё той жа нацыянал-імперыялізм", у сваёй кнізе-споведзі "Доўгая дарога дадому", якая нядаўна выдадзена ў Мінску і імгненна разышлася, пісьменнік гаворыць з горыччу і болем: *"У нас і ўласнага няшчасьця хоць адбаўляй. Рушыцца эканоміка, народ даведзены да галечы, гвалтам нішчацца нацыянальная культура і мова. Вельмі падобна, што дапамагчы нам ня можа ніхто — так глыбока завязьлі мы ў багне хлусьні і тыраніі, што ад нас адвярнуўся ўвесь белы сьвет. І ўсё ж нам, як тым зэкам, дужа непажадана трапіць з адной камары ў такую і іншую, асабліва калі перапынак паміж допытамі апынуўся такі кароткі.*

Мабыць, кожнаму свой шлях да свабоды наканавана прайсьці асобна. Усё ж індывідуалізм і ў гэткім абліччы — ня самы горшы кірунак да яе. Можа, не найлепшы, але і не найгоршы, — у аснове кожнай калектыўнай свабоды ляжыць свабода індывідуальная".

Быкаў мае права на такую жорсткую, але гранічна праўдзівую ацэнку нашай рэчаіснасці, саміх нас. Марна чакаць ад прарока салодкага словаблуддзя, папулізму. Гэтыя гульні, якія канчаюцца крахам, ён развенчвае заўсёды бязлітасна.

За плячамі народнага пісьменніка Беларусі Васіля Уладзіміравіча Быкава ляжыць вялікі шлях. Гэта шлях мужнасці, сумленнасці і любові да Беларусі. Гэта прыклад для кожнага.

Няма віны прарока і заступніка Айчыны ў тым, што многія з нас ніяк не могуць пераадолець рабскую псіхалогію, адчуць сябе свабоднымі людзьмі. Мы — кепскія вучні, бо дасюль яшчэ не ўсвядомілі, што іншай дарогі да лепшага жыцця не існуе.

І ўсё ж нейкі шанц застаецца: "...нават мы, беларусы, можам намагчыся на многае, калі прыпячэ надта пільна. Як гэта было ў мінулай вайне. Цяпер час не меней жахлівы, і клопат наш не менш пільны. Таму прачнемся ж нарэшце ды возьмемся за нарог свае вялікай патрэбы — ладзіць сапраўдную дзяржаўнасць".

Слова сказана. Разумны выбар і стваральныя дзеянні — за намі...

Сёння ў Васіля Уладзіміравіча Быкава дзень народзінаў. Яму споўнілася 79 гадоў. Давайце разам усе мы — сябры, аднадумцы і мільённыя прыхільнікі ягонага высокага таленту — пашлем выдатнаму Творцу, Грамадзяніну, Патрыёту і слаўнаму, прыгожаму Чалавеку свае віншаванні, удзячныя словы і душэўнае цяпло. Хай яму будзе добра і светла ў гэты дзень і надалей каля цяпельца нашай павагі, шаны, захаплення і любові!

Сяргей ЗАКОННІКАЎ.
Фота Віктара ЖЫЛІНА.

Калектыў рэдакцыі газеты "Народная воля" далучаецца да слоў С.Законнікава і зычыць шаноўнаму Васілю Уладзіміравічу яшчэ шмат сонечных дзён на роднай зямлі.

(Рэцэнзію на новую кнігу Васіля Быкава чытайце на 3-й стар.)

НАШЫХ Б'ЮЦЬ!

У Гомелі прыхлопнулі «Грамадзянскія ініцыятывы»

Гомельскі абласны суд задаволіў днямі іск Міністэрства юстыцыі і ліквідаваў самае ўплывовае ў Гомельскай вобласці грамадскае аб'яднанне "Грамадзянскія ініцыятывы". Фармальнай прычынай закрыцця стаў Дэкрэт №8, які нібы парушылі "грамадзяне" — перш за ўсё арганізацыю абвінавацілі ў выкарыстоўванні аргтэхнікі, прадастаўленай замежнымі арганізацыямі "для выпрабу агітацыйных матэрыялаў і правядзення агітацыйна-масавай работы сярод насельніцтва", а таксама ў парушэнні парадку прыёму ў сябры аб'яднання.

Суддзя Алена Краўчанка пацвердзіла ўсе зробленыя раней высновы Мінюста, не паспрабаваўшы, як сцвярджаюць сведкі працэсу, непрадузята разабрацца ў справе. Старшыня "Грамадзянскіх ініцыятыў" Віктар Карнеенка лічыць, што ліквідацыя аб'яднання падсякае ўвесь "трэці сектар" рэгіёна напярэдадні буйных палітычных падзей — выбараў у Палату прадстаўнікоў, магчымага рэферэндуму аб працягу паўнамоцтваў Лукашэнкі і анексіі Беларусі Расіяй.

Прыгавор суда "грамадзяне" збіраюцца абскардзіць у вышэйшых судовых інстанцыях, а таксама ў міжнародных структурах. За подпісам старшыні Гомельскай абласной арганізацыі грамадскага аб'яднання "Праваабарончы цэнтр "Вясна" Анатоля Паплаўнага і старшыні Гомельскага аддзялення ГА "Беларускі Хельсінкскі камітэт" А. Яўсеенкі ў шэраг дзяржаўных і міжнародных структур ужо адпраўлена заява, у якой падпісанты падкрэслілі, што рашэнне суда "з'яўляецца цалкам неабгрунтаваным з юрыдычнага пункту гледжання, таму што ў судзе не было прыведзена ніякіх абгрунтаваных доказаў парушэння "Грамадзянскімі ініцыятывамі" заканадаўства і нават не ажыццяўлялася спроба іх прывесці". *"У большасці прысутных на працэсе склалася ўстойлівае ўражанне, што суддзя разам з пракурорам проста выконваюць загад улад, і прычыны ліквідацыі "Грамадзянскіх ініцыятыў" маюць палітычны характар. У гэтым пераконвае і той факт, што аналагічныя працэсы адбываюцца і ў іншых рэгіёнах Беларусі"*, — гаворыцца ў заяве.

Памятаецца, каля месяца таму, падчас "круглага стала" прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый з чыноўнікам Мінюста Міхаілам Сухініным, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Валерый Фралоў задаў рытарычнае пытанне наконт таго, ці прадстаўляюць пагрозу канстытуцыйнаму ладу людзі, якія вырошчваюць кактусы. Прымаючы да ўвагі апошнюю актыўнасць улад у іх "наездах" на "трэці сектар", на незалежныя мас-медыя, на гуманітарны ліцэй імя Я.Коласа, здаецца, што хутка пагрозу канстытуцыйнаму ладу будзе ўяўляць нават муха. Калі, канешне, яна ўступіла ў НАТО...

Алесь СІЛІЧ.

Заява дэмакратычных партый Беларусі

У Беларусі створаны ўмовы для ліквідацыі апазіцыйных палітычных партый

Прымаючы да ўвагі, што ў Беларусі не функцыяніруе прынцып падзелу ўладаў і Нацыянальны сход фактычна з'яўляецца аддзелам Адміністрацыі А.Лукашэнкі;

канстатуючы, што Палата прадстаўнікоў не дэманструе палітычнай волі быць рэальным парламентам краіны і ўплываць на развіццё сітуацыі ў краіне;

усведамляючы, што беларускі рэжым вядзе разбуральную, дыскрымінацыйную палітыку супраць дэмакратычных партый;

прымаючы да ўвагі, што толькі чатыры члены Палаты прадстаўнікоў прагаласавалі супраць антыдэмакратычных паправак, якія рэгламентуюць дзейнасць палітычных партый,

ДЭМАКРАТЫЧНЫЯ ПАРТЫІ БЕЛАРУСІ:

расцэньваюць прыняцце Нацыянальным сходам паправак у шэраг заканадаўчых актаў, якія ствараюць перашкоды для дзейнасці палітычных партый, як мэтанакіраваную спланаваную кампанію па падрыхтоўцы ліквідацыі шматпартыйнай сістэмы Беларусі напярэдадні парламенцкіх выбараў і магчымага рэферэндуму;

заяўляюць рашучы пратэст дзеянням Нацыянальнага сходу, скіраваным на ўмацаванне аўтарытарнага рэжыму ў краіне;

прызываюць міжнародную супольнасць устрымацца ад прызнання Нацыянальнага сходу як легітымнага парламента краіны і прытрымлівацца практыкі кропкавых кантактаў з асобнымі прадстаўнікамі Нацыянальнага сходу.

В.ВЯЧОРКА (Партыя БНФ).
С.КАЛЯКІН (Партыя камуністаў Беларуская).
А.ЛЯБЕДЗЬКА (Аб'яднаная грамадзянская партыя).
У.СТРАХ (Беларуская партыя працы).
С.ШУШКЕВІЧ (Беларуская сацыял-дэмакратычная грамада).

Хто вам скажа праўду? «Народная воля»!

Ужо сёння можна сказаць: у другой палове 2003 года Беларусь чакаюць вялікія падзеі.

Хто напіша праўду?

«Народная воля».

Ужо сёння жыццёвы ўзровень людзей, кажучы словамі аднаго палітыка, ніжэй калена.

Хто шчыра і адкрыта будзе адстойваць інтарэсы рабочых і калгаснікаў, пенсіянераў і студэнтаў, настаўнікаў і навукоўцаў, інжынерна-тэхнічных работнікаў і ваеннаслужачых?

«Народная воля».

Ужо сёння вядома: без гістарычнай памяці не можа быць будучага ў Беларусі.

Хто шчыруе на ніве нацыянальнага адраджэння Бацькаўшчыны?

«Народная воля».

Ужо сёння краіну захлынулі карупцыя, крымінал, алкагольнае атручванне людзей. Фактычна ідзе выміранне нацыі. Хто б'е ў званы, хто адкрыта называе гэтыя з'явы нацыянальнай катастрофай?

«Народная воля».

Разам з Вамі, шаноўныя сябры, мы выратуем Беларусь. Дык будзем жа падтрымліваць адзін аднаго і ў другой палове 2003 года.

Пакуль не позна, прадоўжыце, калі ласка, падпіску на другую палову 2003 года.

Калі няма магчымасці аформіць падпіску на 6 месяцаў, можна зрабіць гэта на квартал, альбо нават на месяц.

Да заканчэння падпіскі — 4 дні. Не спазніцеся!

Вы — з «Народнай воляй», «Народная воля» — з Вамі!

Как Точило давит на подписчиков

Много обязанностей у руководителей предприятий и организаций. Но об одной вы явно не догадываетесь. Оказывается, они должны заниматься еще и подпиской на газеты. Не на все, конечно, а только на государственные, то есть на те, которые пляшут под дудку власти.

Взгляните на ксерокопию документа председателя Полоцкого горисполкома В.Точило. "Взять под личный контроль...", "О проделанной работе и результатах... проинформировать...". Как будто руководителям предприятий и организаций больше нечем заниматься! А может, и в самом деле нечем — экономика в полном провале, так что без зомбирования людей тут не обойтись. А эта миссия возложена на подкаблучные СМИ.

Леонид КУБАЙ.

ПОЛАЦКІ ГАРАДСКІ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ — ПОЛОЦКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

пр. К. Маркса, 10, 211400, г. Полацк. Тэл.: 44-31-51, факс (0214) 44-83-60 — пр. К. Маркса, 10, 211400, г. Полоцк. Тел.: 44-31-51, факс (0214) 44-83-60

22.05.2003 № 664/1-18

На №

Руководителю предприятия, организации

В связи с подписной кампанией на 2-е полугодие 2003 г. необходимо восстановить уровень подписки на основные

- республиканские газеты «Советская Белоруссия», «Рэспубліка», «Звязда», «Народная газета», «Знамя юности», «Чырвоная змена», «7 дней», журнал «Беларуская думка»;
- областные «Народнае слова», «Віцебскі рабочы»;
- местную «Полацкі веснік».

Взять под личный контроль ход подписной кампании. Провести работу с индивидуальными подписчиками.

О проделанной работе и результатах подписки (с указанием выписанных экземпляров вышеназванных изданий) проинформировать отдел информации горисполкома до 20.06.2003г.

Подписка на периодические издания осуществляется предприятиями и организациями до 10 июня 2003г.

Председатель Полоцкого горисполкома В.С. Точило

100 дзён:

апазіцыя ў мясцовых Саветах

Традыцыйна першыя вынікі дзейнасці той ці іншай службовай асобы падводзяцца пасля першых 100 дзён выканання ёю сваіх службовых абавязкаў. Менавіта гэты тэрмін даваляе не толькі ўвайсці "ў ролю", зразумець і навучыцца карыстацца новымі паўнамоцтвамі, але і зрабіць першыя захады, на падставе якіх можна даць ацэнку далейшых перспектыў дзейнасці.

Ад дэпутата мясцовага Савета ніхто не чакае цуда. Усім добра вядома абмежаванасць іх паўнамоцтваў. Але сёння часта менавіта дэпутаты — гэта адзіныя прадстаўнікі ўлады, якія найбліжэй знаходзяцца да звыклага выбаршчыка і яго надзённых праблем, хочуць дапамагчы простаму чалавеку. Як выконваюць дэпутаты свае перадвыбарчыя абяцанні? Чым могуць яны пахваліцца перад выбаршчыкамі? З такімі пытаннямі карэспандэнт "Народнай волі" звярнуўся да народных абраннікаў.

Сяргей АНТУСЕВІЧ, дэпутат Гродзенскага гарадскога Савета, сябра партыі БНФ:

— Большасць наказаў, якія далі мне выбаршчыкі, тычыцца бытавых спраў: добраўпарадкаванне двароў, асфальтаванне вуліц і г.д. Кавалак вуліцы Лідскай, які знаходзіцца на маім выбарчым участку, ужо заасфальтаваны, у тым ёсць і мой уклад. Цяпер я працую па міні-рынку, які знаходзіцца на вуліцы Шчорса... Мая прапанова аб унясенні змяненняў у рэгламент Савета, якія стварылі б магчымасць свабоднага доступу грамадзян, прадстаўнікоў палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў, на сесіі Савета было ўспрынята дэпутатамі ў штыкі. А гэта ж нармальная справа, калі грамадзяне могуць паназіраць за працай сваіх абраннікаў... Рашэнне не прайшло, але салідарна са мной галасаваў адзін дэпутат. Колькасць людзей, якія гатовы падтрымаць рэальныя прапановы, нязначная. Яны пакуль не гатовы выказваць сваю пазіцыю на адкрытым галасаванні, але спадзяюся...

Рамуальд УЛАН, дэпутат Смаргонскага раённага Савета, заснавальнік "Новай газеты Смаргоні", беспартыйны:

— Адным з маіх перадвыбарчых абяцанняў было наладжванне выпуску "Новай газеты Смаргоні". У нас барацьбы мы, па вядомых прычынах, не выйгралі. Цяпер зноў выходзім. Так што гэтае абяцанне я выканаў. Вельмі цяжка працаваць, калі большасць дэпутатаў Савета — гэта прадстаўнікі выканаўчай улады... На першай сесіі дэпутаты яшчэ спрабавалі весці дыскусію па маіх прапановах, а цяпер старшыня толькі ставіць пытанне на галасаванне... Вынік загадзя вядомы. У Савеце толькі тры незалежныя дэпутаты, а астатнія — ад выканаўчай улады. Потым некаторыя дэпутаты нават падкалоўваюць: "Ну што, Улан, прайшло тваё пытанне?"

Алег РАМАШКЕВІЧ, дэпутат Берасціцкага раённага Савета, сябра Аб'яднанай сацыял-дэмакратычнай партыі:

— Я вырашыў не распыляцца, а вырашыць спачатку хаця б адну важную праблему. І ўся мая дзейнасць на працягу гэтых 100 дзён была накіравана на вырашэнне такой праблемы. У Берасціцы па вуліцы Анохіна, у дамах №№20 і 21 няма водаправода. А тут пражываюць трыццаць сем'яў. Няма вады, няма нармальных умоў для жыцця... Выбаршчыкі звярнуліся, і я пачаў хадзіць па ўстановах. У выніку "вертыкаль" паабяцала, што праблема будзе знята. Калі паслухаеш, то ўлада ў нас бедная і няшчасная. Грошай няма... Калі ў цэнтры горада трэба пліткай пракласці, то грошы ёсць, а як людзям водаправод правесці, дык ужо грошай няма... Але нібыта паабяцалі на гэтым тыдні распачаць працу...

Юры ГЛУШАКОЎ, дэпутат Гомельскага гарадскога Савета, сябра Беларускага Сацыяльнага Дзеяння "Разам!":

— Галоўнае дасягненне — непасрэдная сувязь з выбаршчыкамі. Некалькі разоў праводзіў спатканні, цяпер людзі мяне ведаюць і звяртаюцца са сваімі праблемамі.

Што да канкрэтных вынікаў — яны таксама ёсць. Я сфармуляваў цэлы пакет прапаноў па добраўпарадкаванні Цэнтральнага раёна Гомеля і звярнуўся ў раённую адміністрацыю з адпаведным дэпутацкім запытам. Як мне там патлумачылі, гэта ў іх першы выпадак дэпутацкага запыту за 17 год іх існавання. Акрамя таго, я аказаў садзеянне незарэгістраванаму Камітэту абароны правоў чыгуначных пасажыраў. Уладамі быў адменены цягнік Гомель—Чарнігаў, які спыняўся на невялічкіх станцыях і вёсках. У выніку людзі, чые дачы знаходзіліся ўздоўж чыгункі, былі пазбаўлены традыцыйнага сродку камунікацыі. Акрамя таго, значна падскочылі кошты на квіткі. Яны стварылі камітэт і блакіравалі чыгуначную дарогу. Я накіраваў дэпутацкі запыт на імя выконваючага абавязкі начальніка Гомельскага аддзялення Беларускай чыгункі. У выніку частка патрабаванняў камітэта была выканана. Зразумела, мая актыўнасць не падабаецца "вертыкалі". Узнікла нават кур'ёзная сітуацыя. Згодна з законам "Аб статусе дэпутата мясцовага Савета", а таксама згодна з рэгламентам Гомельскага гарадскога Савета, дэпутат мае права на 2 вольных дні для выканання дэпутацкіх абавязкаў. Заробак па месцы працы за гэтыя дні захоўваецца. Як аказалася, я адзіны, хто карыстаецца гэтай нормай для вядзення працы з выбаршчыкамі. Мая дзейнасць настолькі раздражніла "вертыкаль", што цяпер кіраўніцтва Савета збіраецца ініцыіраваць адмену палажэння аб "дэпутацкіх днях".

Андрэй АДЛЯНІЦКІ.

Не ройте в доме

Кому выгоден снос киосков

Многие из минчан, привыкших удовлетворять свой потребительский спрос в уличных киосках розничной торговли, недоумевают по поводу их массового сноса.

Попробуем внести ясность в сей предмет, исходя из сложившейся практики отношений общества и государства, осуществления каждой из сторон своих экономических интересов. Представляется, что это можно сделать, только ответив на классический вопрос: "Кому это выгодно?"

Начнем издалека. Когда-то генерал от артиллерии Аракчеев, автор, как теперь сказали бы, социального проекта под названием "военные поселения", в которых крестьян обучали солдатскому ремеслу без отрыва от производства, распорядился: при прохождении стада по улице каждая корова должна иметь подвязанный под хвостом мешок для приема продуктов жизнедеятельности.

На первый взгляд, забота об эстетике деревни, на самом деле мужика учили беспрекословно повиноваться начальству и таким вот способом. Когда районная администрация разрешает разместить киоск в том или ином месте, получив за это совершенно конкретную плату, а затем приказывает его снести, она преследует те же цели, что и не доброй памяти генерал.

Заботились о гармоничном развитии и безопасности народа и более радикальными способами. В 1848 году в России пожары в одних только городах уничтожили обывательского имущества на 12 миллионов серебром. Что-то сгорело по оплошности, что-то подожгли... спичками.

Поэтому обеспокоенный законными правами своих подданных Николай I издал указ о том, чтобы спички выделывались только в столицах (Москва и С.-Петербург.— **К.С.**), чтобы продажа спичек в разнос была запрещена, чтобы те из сказанных заведений, которые существуют ныне в губерниях, были закрыты через месяц со дня объявления о том содержателям...

Примерно так же решают проблемы и наши власти, используя в качестве предлога для закрытия частных фирм представления санитарных врачей, пожарных инспекторов и прочих многочисленных проверяльщиков.

О недопустимости таких методов предупреждала, в частности, Екатерина II. Основным правилом созданной ею мануфактур-коллегии (по-нашему, Министерства промышленности. — **К.С.**), считала императрица, должно быть: кто достает честным образом свой хлеб, — сами разберутся, что кому делать. И далее: "Иного присмотра я нужно не нахожу (кроме законной защиты интересов), ибо... (захотят ли члены коллегии), чтобы я послала всякий месяц к ним в дом перерыть их пожитки... не требуйте же рыть в доме, рукоделием своим питающимся". Напротив, "чем меньше коллегия будет мешаться в их состояние, тем полезнее будет".

И как завершение этой философской системы: "Если бы на все просить дозволения, то не было бы права". У нас же, известно, на все разрешение надо спрашивать. Но и разрешив, однажды могут запретить.

Поэтому поток желающих перерыть пожитки в частных фирмах, киосках и палатках не иссякает. И часто бывает, что проверяльщики разоряют именно людей, пробующих достать свой хлеб честным образом. А иногда просто уничтожают все подряд. Новейший пример — торговый ряд на улице Судмалиса, что напротив ж/д станции Минск-Восточный с одной стороны, и на выходе из ст. метро "Пролетарская" — с другой. Народу тут всегда много: прибывают-отходят электрички, на смену и со смены проходят работники расположенных неподалеку достаточно крупных предприятий.

И если не всем, то многим нужно купить какую-то мелочевку. Ассортимент известен. Сигареты, пиво, чай, кофе, разная галантерея. Из последнего ничего не предлагает расположенный напротив принадлежащий Белорусской железной дороге магазин "Путейный", а выбор продтоваров в нем ограничен. Чай, например, можно купить только тот, что "есть", к тому же, отстояв очередь среди поклонников Бахуса, поскольку продают его в "штучном отделе". Помещение магазина небольшое, в часы пик народу полно, приходится вполне по-советски стоять в нескольких очередях, нервно поглядывая на часы, поскольку электричка не ждет.

И все это зачем? Для красоты на станции, украшенной аляповатым зданием стиля "сталинский вампир" да знакомым до боли домиком, удобство которого нет нужды описывать. Посетив его, испытываешь омерзение — хочется принять душ, по-крайней мере, помыть руки, но негде. Это о красоте и эстетике. К слову, за последние два года Бел. ж. д. отремонтировала почти все свои магазинчики на станциях, даже с претензией на евроремонт. А вот сортиры оставили в том виде, каковыми они и были еще при упомянутом нами Николае.

Не приходит эта простая мысль в голову нашего железнодорожного и прочего начальства: об удобстве, не говоря уж об эстетике среды человеческого обитания, судят в том числе и по состоянию сортиров. А для европейцев, каковыми мы себя считаем, это безусловная норма. Джордж Оруэлл в своих воспоминаниях о гражданской войне в Испании среди прочего, что раздражало и мешало, называл мерзкое состояние отхожих мест.

Антисанитария, понимаете ли, хоть Испания и красивая страна, и люди живут там хорошие. Когда белорусские туристы, в том числе и направленные за "передовым опытом" казенные служащие, восхищаются очарованием узких улочек какого-нибудь Амстердама, им и в голову не приходит, что красота эта выстраданная. Неохота, с которой сюзерены отдавали бюргерам землю для развития городов, определяла тесноту, недостаток у мещан культуры и собственных средств — отсутствие канализации.

В итоге периодические эпидемии холеры, чумы и всякой там дизентерии выкашивали не кварталы даже, а целые города и страны. К тому же, согласитесь, для закованного в латы конного рыцаря "диорея" — это враг куда страшнее офанатевшего мавра.

Как бы там ни было, но история не сохранила образ героя-рыцаря, погибшего от поноса. Ему придумывали разные благородные смертельные болезни. Например, неразделенную любовь. Поэтому на Западе было сделано столько усилий для совершенствования городских водопровода и канализации, что это со временем предопределило путь развития цивилизации вообще. Там поняли, что мухи — это болезнь грязных рук, которыми делается фарш для котлет. И моют руки не только перед едой, но и после посещения сортира.

Советская власть с мухами не считалась. Она посылала людей в космос. Судя по всему, у нынешней белорусской власти возможностей для освоения космоса нет, но пренебрежение мухами осталось. И это чревато самыми плачевными последствиями. Если в Минске при видимом благополучии по существу надвигается катастрофа (что, в частности, горожане увидели во время осенне-зимней "зачистки" Свислочи), то в малых городах и особенно в сельских населенных пунктах она, судя по всему, стала неизбежной. Здесь сантехнические коммуникации буквально трещат по швам. Строились они в свое время по остаточному принципу, делались тяп-ляп "шабашниками" и студентами. Потому характерная деталь: сельчане сейчас добывают воду из таких источников, что оторопь берет. Однако санэпидемслужбы больше обеспокоены распространением "атипичной пневмонии" в Китае...

В общем, действуют, как оккупанты. Те, когда не отравляли колодцы, были вполне равнодушны к тому, какая в них вода.

Однако возвратимся к закрытому торговому ряду на Судмалиса. Как удалось выяснить у обескураженного таким поворотом массового потребителя (народа), он соглашается с тем, что на проспектах, вблизи административных зданий и дипломатических представительств (куда простой народ и не ходит), киоски можно закрывать. Но зачем закрывать их у больниц, заводских проходных и в местах транспортных развязок. Зачем покупателя, которому нужно срочно купить шнурки для башмаков, загонять в супермаркет?

Действительно, зачем? С этим вопросом автор обратился к начальнику управления по предпринимательству Мингорисполкома Александру Калиновскому и услышал, что киоски сносят в русле общей, утвержденной столичной властью концепцией. А насчет "зачем?" — повисло в воздухе...

Но вот что на сей счет думает одна из работниц бывшего торгового ряда на Судмалиса: "Какая красота? Нам сказали, вот магазин "Путейный", пускай народ там и покупает. А вы уматывайтесь!!!"

Вот и все о сущем и должном. Городской власти выгодно сотрудничать с крупными фирмами, которые вселяются в торговые центры, построенные крупными строительными организациями. За которыми стоит кто? Неужто некие финансовые структуры?..

В таком случае на мелких "торгашей", на массового покупателя можно и наплевать. А коль так, то это уже не столько забота о благоустройстве городской среды, сколько способ для достижения своих собственных (индивидуальных или корпоративных) интересов.

Не хотелось бы верить, что дела обстоят именно так. Но жизнь заставляет задуматься.

Ведь еще древние римляне всякий поиск ответа советовали начинать с вопроса" "Кому это выгодно?"..

Константин СКУРАТОВИЧ.
Фото IREX/ProMedia.

Абараніць дзяцей ад Гары Потэра

Пад такім лозунгам аб'ядналі свае намаганні евангельскія цэрквы Гомеля. Прадстаўнікі рэлігійных абшчын звярнуліся ў Гомельскі выканкам са зваротам. У лісце адзначана, што ў горадзе шырока распаўсюджаны кнігі пра Гары Потэра, таксама дэманструюцца фільмы па раману Джоан Роўнінг, прадаюцца розныя тавары для дзяцей з сімволікай і выявамі хлопчыка-ведзьмара.

Члены цэркваў просяць звярнуць увагу на тое, што прыгоды Гары Потэра, які змагаецца са злом у выглядзе бацькоў, дрэнных дарослых, настаўнікаў і святароў, не вельмі добры прыклад для дзяцей. Тым больш што робіць ён гэта пры дапамозе чорнай магіі. "Справа ў тым, што кніга, напісана вельмі цікава і займальна. Утрымлівае дакладныя, падрабязна апісаныя рытуалы, заклінанні, сродкі для вырабу амулетаў і г.д. Такім чынам, дзеці атрымліваюць практычны дапаможнік па чорнай магіі, дзе напісана, як "правільна" чараваць, варажыць, выклікаць духаў, уплываць на людзей", — пішуць у лісце веруючыя.

Непакой яшчэ больш абвастрыўся, калі стала вядома пра выпадак, які адбыўся ў Расіі, дзе ахвярамі "потэраманіі" сталі 20 новасібірскіх школьнікаў. Дзяцей прывезлі ў шпіталь у цяжкім стане з-за атруты медным купарасам. Следства высвятліла, што чацвертакласнікаў атруцілі васьмікласнікі, якія на перапынку падышлі і далі ім начынне, дзе быў "чароўны напой, прыгатаваны па рэцэпце Гары Потэра."

"Хто можа гарантаваць, што беларускія дзеці, начытаўшыся кніг і наглядзеўшыся фільмаў пра Гары Потэра не пачнуць рабіць тое ж самае? — гаворыцца ў лісце.

У адказ на гэты ліст намеснік старшыні гарвыканкама В. Г. Кузняцоў паведамляе, што "на нарадзе з кіраўнікамі адукацыйных установ было зазначана пра неабходнасць узмацнення кантролю за фарміраваннем светапогляду і мастацкага густу ў дзяцей.

Ядвіга МАЦКЕВІЧ.

Алюмініевы «Кландайк»

Вельмі была ўражана днямі віцебская пенсіянерка Вера Паўлаўна Някрасава, калі, прыехаўшы на сваё лецішча за слоікам марынаваных агуркоў, заўважыла, што яе сціплы домік наведалі рабаўнікі, якія залезлі туды праз выстаўленае акно. Гаспадыню здзівіла не гэта, а тое, што злодзеі не ўзялі нічога, акрамя трох алюмініевых лыжак, якія, на думку Веры Паўлаўны, нічога не вартыя.

Тут жанчына памылілася. А зразумела гэта, калі даведалася, што гэткія ж лыжкі зніклі не толькі з яе доміка, але і яшчэ з пяці лецішчаў садовага таварыства "Прагрэс".

Крадзяжы металу, апетага М.Чарнышэўскім, сталі на Віцебшчыне сапраўднай крымінальнай эпідэміяй. На здабычу алюмінію кінуліся сотні людзей — ад безнаглядных падлеткаў да пажылых "бамжоў" з ушчэнт прапітым сумленнем.

Маштабы алюмініевай ліхаманкі пакуль што адстаюць ад размаху легендарнага Кландайка, але нарастаюць так хутка, што неўзабаве мець рэчы з алюмінію стане гэтак жа небяспечна, як залатыя.

Яшчэ нядаўна ў вобласці заўзята кралі ўсё меднае і бронзавае. Цяпер ідзе паляванне на алюміній, які, як раней медзь, "здабытчыкі" нясуць у прыватныя пункты па прыёме каляровых металаў, адкуль крадзеныя рэчы хуценька перапраўляюцца ў Расію.

Злодзеі цягнуць усё запар. З сялянскіх хат — лыжкі, каструлі і бідоны, з калгасных ферм — ёмістасці для малака, дэталі аўтапаілак і даільных апаратаў, з прыватных сядзіб — сеткавую агароджу, з зернесушылак — корабы для збожжа.

У Бешанковічах "шукальнікі" разабралі грузавік, зняўшы з машыны і прычэпа алюмініевыя барты, а ў саўгаснай майстэрні адвінцілі станіну дрэваапрацоўчага станка.

Але сапраўднай бядой сталі блюзнерскія рабаванні могілак. У Чашніцкім і Дубровенскім раёнах напярэдадні 9 мая (!) адарвалі ад помнікаў на брацкіх магілах воінаў алюмініевыя пліты з імёнамі пахаваных.

Жыхары вобласці ў сваіх пісьмах, накіраваных рэдакцыям газет, усё часцей прапануюць наогул забараніць дзейнасць прыёмных пунктаў. Няма пунктаў — няма праблемы...

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ПУЛЬС

Ветраныя электрастанцыі ў дарожным будаўніцтве

Піянерам укаранення ветранай электраэнергетыкі ў эканоміку рэгіёна можа стаць Гарадоцкі раён Віцебшчыны. Менавіта тут па ініцыятыве начальніка мясцовага ДРБУ-106 Леаніда Юр'ева запушчаны першыя ў вобласці ветракі магутнасцю ад 150 да 600 квт/гадзін. Праўда, робяць іх не на айчынных прадпрыемствах, а ў Германіі, дзе яны шырока выкарыстоўваюцца ў розных галінах вытворчасці і камунальнай гаспадарцы.

Паводле разлікаў Л.Юр'ева, ва ўмовах Беларусі нават самыя дарагія ветраныя электраўстаноўкі — коштам 50-80 мільёнаў рублёў — акупяцца за два гады эксплуатацыі, будучы крыніцамі практычна бясплатнай энергіі ўласнай вытворчасці незалежна ад сітуацыі на рынку арганічнага паліва.

З дапамогай нямецкіх партнёраў з фірмы "Інова" Л.Юр'еў плануе ў хуткім часе забяспечыць ветранымі міні-электрастанцыямі ўсе аб'екты дарожнага будаўніцтва ў раёне і тым самым прыкметна знізіць сабекошт вядзення работ.

Максім АРХІПАЎ.

Дыягностыка газаправода «Таржок—Мінск—Івацэвічы»

Пачаліся работы па ачыстцы ўнутранай паласы і дыягностыцы стану газаправода "Таржок — Мінск — Івацэвічы" (кампрэсарная станцыя "Смаленск — мяжа Расіі і Беларусі — кампрэсарная станцыя "Орша").

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе ААТ "Белтрансгаз", працы праводзяцца з мэтай "устанаўлення рэальнай карціны стану металу трубы і выяўлення дэфектаў для далейшай іх ліквідацыі".

Дыягностыка газаправода звычайна праходзіць у два этапы. На першым праводзіцца ачыстка ўнутранай паласы трубы пры дапамозе спецыяльных ачыстных поршняў. Затым ажыццяўляецца запуск-прыём электронных дыягнастычных поршняў, якія, прасоўваючыся па трубе, здымаюць і фіксуюць усю інфармацыю.

Генадзь ШАРЫПКІН.

Вяртанне слаўнага імя

ГА "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" выпусціла юбілейны каляндарык, прысвечаны выдатнаму дзеячу навукі і культуры Вацлаву Ластоўскаму, якому сёлета, 20 кастрычніка, споўніцца 120 гадоў ад дня народзінаў.

Вацлаў Ластоўскі — вядомы гісторык, публіцыст, пісьменнік, літаратуразнаўца і грамадска-палітычны дзеяч. Згадаем толькі ягоную "Гісторыю беларускай (крыўскай) кнігі", якая да сённяшняга дня не страціла сваёй навуковай вартасці. Выява Вацлава Ластоўскага змешчана на фоне базыльянскага манастыра ў Беразвеччы. Пазначаны гады жыцця. Дызайн выканаў мастак Ігар Марачкін.

Ірына ЛЯКСЕЕВА.

Асуджаны прадаўцы радыеактыўнага рэчыва

У Бабруйску судом Ленінскага раёна вынесены прысуд чатыром мясцовым жыхарам, якія абвінавачваюцца ў незаконным продажы радыеактыўнага рэчыва цэзій-137. Бабруйчане асуджаны да пазбаўлення волі на тэрміны ад 2 да 3 гадоў з адбываннем пакарання ў калоніі агульнага рэжыму.

Прадаўцы цэзію былі затрыманы 5 лютага 2003 года ў выніку правядзення спецыяльнай аперацыі. На вочы праваахоўным органам яны трапілі падчас пошуку пакупнікоў радыеактыўнага рэчыва. У яго ролі выступіў супрацоўнік Камітэта дзяржаўнай бяспекі. Спачатку прадаўцы збіраліся рэалізаваць тавар за 500 тысяч долараў ЗША, аднак затым цану знізілі на 50 тысяч.

Уладальнік кантэйнераў пакуль знаходзіцца ў вышуку. Паходжанне цэзію ўстанавіць не ўдалося. Паводле папярэдняй інфармацыі, такога кшталту тыпы блокаў крыніц іянізаванага выпраменьвання выкарыстоўваюцца ў радыеізатопных прыборах. Кантэйнеры будуць пахаваны як радыеактыўныя адыходы.

Канстанцін УВАРАЎ.

У Барысаве затрыманы грамадзянін Расіі з фальшывымі доларамі

Пры спробе абмяняць на беларускія рублі фальшывую стодоларавую купюру ў Барысаве затрыманы грамадзянін Расіі. Зараз аператыўныя работнікі высвятляюць, чыю фальшыўку спрабаваў прыстроіць дарагі госць з суседняй краіны: расійскую ці мясцовай вытворчасці?

Адказ на гэтае пытанне можа стаць яшчэ адным пацвярджэннем версіі, што многія злачынствы ў Барысаве і сталіцы РФ учыняюцца паводле агульных планаў. Напрыклад, пры вярбоўцы беларускіх дзяўчат у маскоўскія прытоны, транспарціроўцы і рэалізацыі наркотыкаў, гандлі зброяй і боепрыпасамі. Барысаўскія міліцыянеры сумна жартуюць наконт гэтага: маўляў, пакуль палітыкі дыскутуюць аб карысці аб'яднання двух славянскіх народаў, беларускі і расійскі крыміналітэты даўно стварылі сваю саюзную падпольную дзяржаву.

Алесь НІКАЛАЙЧАНКА.

К ВСЕМИРНОМУ ДНЮ БЕЖЕНЦЕВ

Их в Беларуси 656

Беженцы — это люди, которые вынуждены разрывать связи со своей родиной. Они не могут надеяться на свои правительства в плане получения правовой зашиты — именно это отличает беженцев от других мигрантов, в каком бы отчаянном положении они ни находились. Поскольку беженцы не имеют доступа к правовой и социальной защите, которую нормально функционирующее правительство должно оказывать своим гражданам, международное сообщество вынуждено осуществлять особые мероприятия в целях облегчения их исключительного положения.

Завтра ООН по всему миру проводит мероприятия, посвященные Всемирному дню беженцев...

Сколько беженцев в Беларуси?

Согласно информации, предоставленной Департаментом по миграции при Министерстве труда Республики Беларусь по состоянию на 1 января 2003 г., в Беларуси 656 человек, включая несовершеннолетних детей, признаны беженцами. Самая популярная страна-поставщик беженцев — Афганистан. Более подробная раскладка по странам приводится ниже в таблице.

Государство	*Признаны беженцами*
Азербайджан	*21*
Афганистан	*500*
Грузия	*69*
Индия	*1*
Ирак	*1*
Иран	*5*
Камерун	*1*
Либерия	*1*
Палестина	*5*
Руанда	*1*
Таджикистан	*28*
Эфиопия	*23*
ВСЕГО	***656***

Сколько беженцев из Беларуси?

Белорусский центр в Бельгии, ссылаясь на Верховный комиссариат по делам беженцев в Королевстве Бельгия, представил данные, согласно которым за последние два года (начиная с июля 2001 года) только в этой стране попросили политического убежища около трех тысяч человек — выходцев из Беларуси. Точную цифру по всему миру белорусских беженцев дать затруднительно. Но даже принимая во внимание информацию из Бельгии, статистика явно не в нашу пользу — от нас больше уезжает своих граждан , чем к нам приезжает иностранных.

Немного истории

История беженцев берет свое начало в незапамятные времена. В 695 г. до н. э. 50.000 человек бежали в Египет, спасаясь от ассирийской армии царя Сеннахериба, вступившей в Иудею. В VIII—IX вв. в результате опустошительных вторжений викингов в Британию около 40.000 островитян бежали во Францию. Процесс крушения под ударами варваров Великой Римской империи (410 г.) сопровождался беспрецедентным до того предвижением масс людей — "великое переселение народов"...

Уверенность в том, что именно международное сообщество, а не отдельные правительства или благотворительные организации, обязано обеспечивать защиту беженцев и находить решения их проблем, существует со времен Лиги Наций, созданной в 1920 году. Фритьоф Нансен, известный норвежский исследователь Арктики, полагал, что Лига Наций даст уникальную возможность установить мир и содействовать возрождению послевоенной Европы. В последующие годы Лига Наций учредила ряд организаций и разработала серию соглашений в целях урегулирования возникающих новых проблем с беженцами. Лига дала определение понятия "беженец" применительно к конкретным группам населения, которые, как считается, могут подвергнуться риску в случае возвращения на родину. Образованная в 1945 г. Организация Объединенных Наций, пришедшая на смену Лиге Наций, с самого начала признала, что задача оказания помощи беженцам представляет собой международную проблему, и что в соответствии со своим Уставом сообщество государств должно взять на себя коллективную ответственность за тех людей, которые спасаются от преследования. В 1946 г. на своей первой сессии Генеральная Ассамблея приняла резолюцию, которая заложила основу деятельности Организации Объединенных Наций по защите беженцев.

Наталья ГАК.
Фото IREX/ProMedia.

ДАЙДЖЕСТ

Гарри Поттера крадут грузовиками

Более семи тысяч экземпляров нового романа Джоан Роулинг "Гарри Поттер и Орден феникса" похищены в Англии. Грузовик, груженый книгами, выехал со склада, однако до магазина не доехал. Пустой грузовик был обнаружен в районе города Сэлфорд, водитель грузовика исчез. По словам представителя полиции, общая стоимость похищенных книг превышает миллион фунтов стерлингов. Пятая книга о приключениях Гарри Поттера должна поступить в продажу 21 июня. До тех пор содержание книги держится в строжайшем секрете, доступ к тексту имеют всего несколько человек.

"Орден феникса" уже становился добычей воров. Несколько недель назад рабочий одной из типографий, печатавших книгу, вынес несколько листов и попытался продать их одному из британских таблоидов, но был схвачен.

Иранцу не удалось сжечь себя в центре Лондона

В центре Лондона один из участников демонстрации, проходившей перед посольством Франции, попытался совершить самосожжение. Вовремя подоспевшим полицейским удалось потушить 38-летнего иранца, имя которого пока не разглашается. По сообщениям полицейских, пострадавший с ожогами 40% тела был тут же доставлен в больницу. Его состояние оценивается как тяжелое, однако ожоги, полученные им, не представляют угрозы для жизни.

По некоторым сведениям, несколько участников демонстрации, пытавшихся на месте потушить иранца, получили легкие ожоги. Демонстранты, собравшиеся у французского посольства, протестовали по поводу операции, проведенной парижской полицией против одной из иранских террористических групп, в результате которой были арестованы более 150 человек.

Обезьянья оспа добралась до Канзаса

В американском городе Канзас зарегистрирован первый случай заболевания обезьяньей оспой. Об этом сообщил департамент здравоохранения Канзаса. Заболевание обнаружено у женщины, которую укусила луговая собачка — похожий на хорька зверек, являющийся, предположительно, разносчиком вируса. Как сообщил американский канал FoxNews, это первый случай заболевания, отмеченный в штате Миссури. Всего в США зарегистрированы 15 подтвержденных случаев заболевания обезьяньей оспой. Ещё 70 больных находятся в стационарах с подозрением на заболевание.

794 миллиарда долларов — на вооружения

Согласно вышедшему ежегоднику Стокгольмского международного исследовательского института мира, в 2002 году глобальные затраты на военную сферу повысились на 6 процентов и в итоге достигли 794 миллиардов долларов. Лидер среди экспортеров оружия — Россия. Больше всего вооружений в 2002 году импортировал Китай, за ним следует Индия. 336 миллиардов долларов, или 43 процента от общей суммы, потраченной на вооружение, поступили из военного бюджета США. По сравнению с 2001 годом рост составил 7 процентов. В то же время расходы на вооружение западноевропейских стран — членов НАТО с 2000 года упали на 3 процента.

Основную причину роста затрат на военную отрасль США эксперты видят в начатой властями страны войне с терроризмом. Также отмечается, что остальные страны мира не готовы или не могут последовать американскому примеру. Как ожидается, с 2002 по 2007 год оборонный бюджет США вырастет на 32 процента, а только в 2003 году — на 6 процентов.

Великобритания ужесточила правила иммиграции для граждан еще семи стран

Британское МВД расширило список стран, граждане которых не смогут остаться в Великобритании для подачи апелляции в случае, если им будет отказано в предоставлении политического убежища. В перечень включены Бразилия, Эквадор, Боливия, ЮАР, Украина, Шри Ланка и Бангладеш. С их учетом список насчитывает 24 государства, в том числе Латвию, Литву, Эстонию, Молдову, Чехию, Польшу, Словакию и Словению. Как заявили в МВД Великобритании, список создан с целью не допустить "широкомасштабных злоупотреблений" правилами предоставления политического убежища. Составленный перечень в министерстве называют списком безопасных стран, граждане которых не подвергаются постоянным преследованиям у себя на родине и не нуждаются в постоянной защите со стороны других государств.

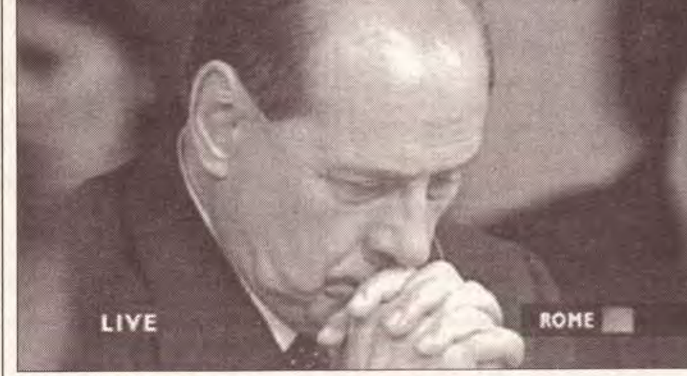
Добавим, в феврале 2003 года премьер-министр Великобритании Тони Блэр объявил о намерении правительства к сентябрю вдвое сократить число иммигрантов. Из-за ужесточения иммиграционных правил за первый квартал этого года число заявок на получение политического убежища снизилось на 32 процента, среднее число обращений составило 5 тысяч в месяц. В прошлом году в британское МВД поступило более 110 тысяч прошений.

Правительство Канады готово узаконить гомосексуальные браки по всей стране

Правительство Канады объявило, что отказалось от планов апеллировать недавнее постановление суда провинции Онтарио, признающее гомосексуальные браки легитимными. "Не апеллировать означает, что мы признаем определение брака, как оно было закреплено судьями," — уточнил канадский министр юстиции Мартин Кошон. Напомним, суд определил, что брак как добровольный союз двух лиц может быть не только гетеросексуальным. Вскоре после этого первая нетрадиционная пара подала заявление и в установленном порядке была зарегистрирована.

По словам Кошона, правительство намеревается подготовить проект закона по легализации однополых браков и передать его в Верховный суд, который должен установить соответствие этой инициативы конституции страны. Затем документ будет направлен в парламент для обсуждения и голосования.

Берлускони: «ни трупа, ни мотива, ни орудия преступления»

Премьер-министр Италии Сильвио Берлускони выступил в суде на слушании дела о нарушениях, якобы имевших место во время приватизации компании SME. В своем почти 70-минутном выступлении, проходившем в Миланском суде и выдержанном в весьма резких тонах, премьер опроверг предъявленные ему обвинения в подкупе судей. Премьер-министр сравнил дело, слушающееся во вторник, с делом об убийстве, в котором нет "ни трупа, ни орудия совершения преступления, ни мотива". Берлускони полагает, что процесс против него был задуман левыми миланскими судьями, пытающимися испортить его репутацию. Кроме того, премьер-министр назвал главного свидетеля обвинения "патологическим лжецом".

Состоявшийся визит Берлускони в суд — лишь второй с момента начала слушаний. Ранее премьер-министр неоднократно игнорировал повестки под предлогом исполнения должностных обязанностей. На этот раз итальянскому премьеру все же пришлось прибыть в суд для дачи показаний из-за угрозы заключения под стражу.

Напомним, что премьер-министр Италии обвиняется в подкупе судей, предпринятом в 1985 году с целью предотвращения перехода государственной компании SME в руки его конкурентов.

ПОСОЛЬСКИЙ КЛУБ

Сегодня Посольство Великобритании в Беларуси проводит прием в связи с национальным праздником своей страны. Накануне корреспондент газеты "Народная воля" встретился с послом Ее Величества Королевы Браяном Бэннэтом и задал ему несколько вопросов. Ниже публикуется содержание их беседы.

Браян БЭННЭТ,
посол Ее Величества Королевы Великобритании в Беларуси:

«Для нас важно, что у нас есть выбор...»

— Уважаемый господин Бэннэт, позвольте прежде всего поздравить Вас с национальным праздником, а также по случаю вручения Вами недавно Ваших верительных грамот президенту Республики Беларусь. Вы в Беларуси сравнительно недавно. Каковы Ваши первые впечатления о нашей стране?

— Беларусь — очень красивая страна, а люди здесь дружелюбные и любезные. Минск чрезвычайно привлекателен, особенно в ночное время. И то немногое, что мне удалось увидать за пределами столицы, убедило меня, что я должен порядком попутешествовать, пока я здесь. Меня особенно впечатляют ваши церкви. Прошлое Беларуси омрачено ужасными трагедиями, но я верю в то, что вас ожидает гораздо более светлое будущее. Страшные мучения выпали на долю страны и людей в годы войны, сталинскую эпоху и в результате аварии на Чернобыльской АЭС, но ваша стойкость и чувство солидарности перед лицом трудностей помогут вам преодолеть их и добиться лучшей доли для Беларуси.

— А каковы Ваши ощущения с момента вручения верительных грамот, когда Вы полноправно вступили в должность Чрезвычайного и Полномочного Посла? Предчувствуете ли Вы уже трудности в этой роли?

— Мне кажется, что сложности, с которыми мне предстоит столкнуться в моей работе, во многом связаны со сложностями, с которыми сталкивается Беларусь на пути своего продвижения в международное сообщество, что в свою очередь связано с феноменом глобализации. Мне представляется, что она — это не вопрос выбора, но факт, с которым всем нам приходится считаться. Беларусь медленнее, чем другие страны, отвечала на требования и вызовы глобализации. Ей предстоит однажды стать либеральной демократией с рыночной экономикой, и есть множество стран, которые готовы помочь ей на пути этой трансформации. Великобритания — как раз одна из таких стран. Моя роль мне видится в том, чтобы в качестве посредника внести свой скромный вклад в этот процесс и послужить делу поощрения и укрепления всевозможных двусторонних связей между нашими странами на всех уровнях.

Великобритания действует в тесном партнерстве с Европейским Союзом и Соединенными Штатами — у нас сходятся взгляды в оценке ситуации здесь — в том направлении, чтобы процветающая Беларусь играла полноценную роль в международном сообществе. У меня также часто спрашивают, почему бы Великобритании не увеличить объем торговли и инвестиций в Беларусь. Ответ на этот вопрос частично в том, что решения о торговле и инвестициях принимаются представителями бизнеса, а не правительства. Товары и капитал текут, как вода, и если на пути встречается препятствие, поток меняет направление.

— Говорят, у Вас богатый опыт в области дипломатии...

— Я провел на дипломатической службе более тридцати лет и получал назначения в Прагу, Хельсинки, на Барбадос, в Вену, Гаагу и Тунис. Десять лет назад я работал в Лондоне и изучал процесс перехода к рыночной экономике в странах Центральной и Восточной Европы. Этот опыт должен пригодиться мне и здесь. У меня университетский диплом специалиста со знанием русского языка, но до сих пор мне едва ли приходилось им пользоваться. Так что надеюсь, что мое назначение в Беларусь поможет мне в том числе "освежить" мой русский.

— Где Вы изучали русский язык?

— В школе, а затем в университете в Шеффилде, в Англии.

— Есть ли у Вас какое-либо хобби, и удается ли заниматься им здесь, в Беларуси?

— Да, я люблю хоровую музыку и сам пою в хоре "Форин Офиса" (британского МИД). К счастью, возможность петь в хоре есть у меня и здесь. Делаю это в Народной хоровой капелле Дворца профсоюзов Республики Беларусь. Кстати, в мае капелле было присвоено звание "заслужанага аматарскага калектыву". Очень рад за свой хор. Но, боюсь, обошлось без моих заслуг: в жизни посла мало времени на удовольствия, и многие репетиции приходится "прогуливать". А жаль. Я с удовольствием пою и белорусские народные песни, и духовную музыку.

— Могу я попросить Вас рассказать о своей семье?

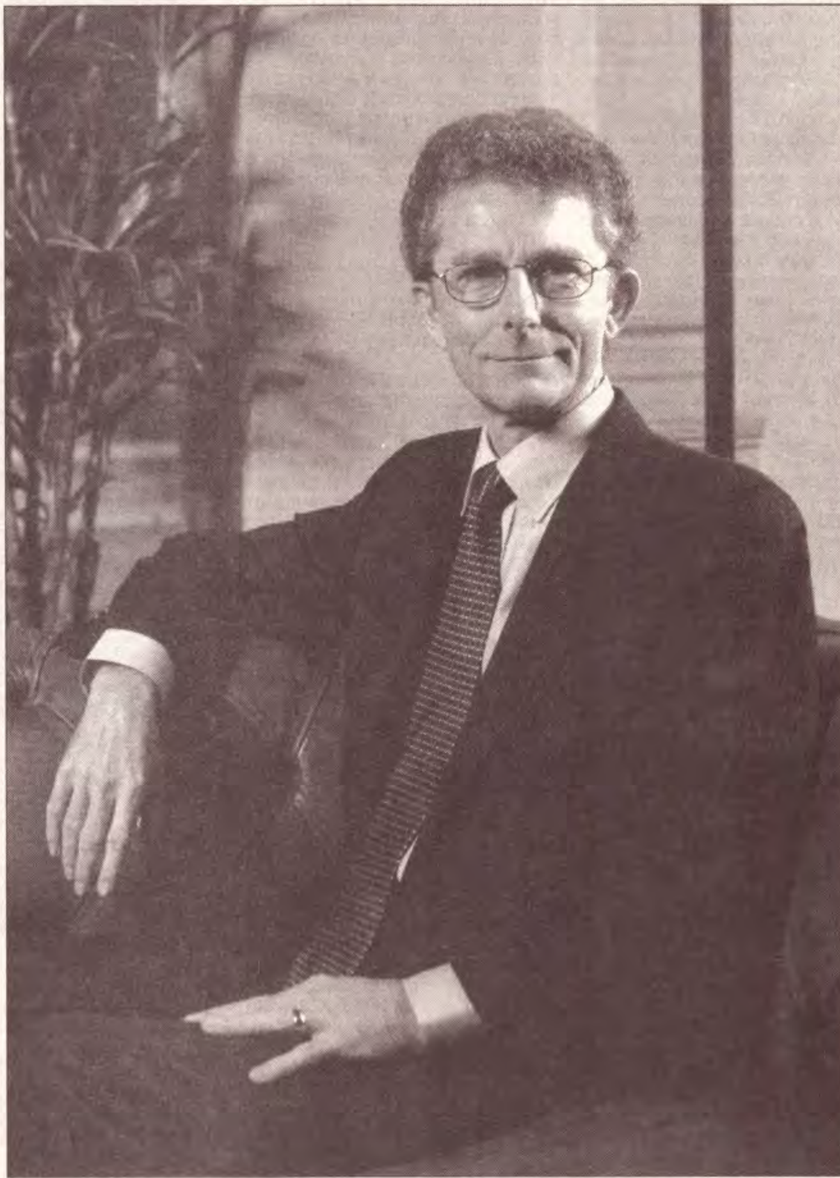
— Я женат, у нас трое сыновей. Двое взрослых — один преподает английский в Японии, а другой сейчас в Стокгольме изучает шведский язык. Жена осталась в Лондоне с младшим сыном, чтобы он мог продолжать ходить в ту школу, которая ему нравится.

— В Ваших словах прозвучало сожаление о том, что между нашими странами не так много связей, как могло бы быть. Может ли это быть вызвано, хотя бы отчасти, тем, что гражданину Беларуси так трудно получить британскую визу?

— Мы всегда рады гостям в Великобритании — каждый год их приезжает несколько миллионов. Визовый режим призван отсеять тех посетителей, у которых нет средств на такой визит, либо тех, кто рассчитывает нелегально устроиться на работу или остаться в стране. Критерии везде одни и те же, и нет никаких особых требований для белорусов. Судите сами: за весь 2002 год мы отказали в визах только 1,7% из нескольких тысяч тех, кто подал заявления на визу в наше посольство. Хотелось бы также видеть гораздо больше туристов, приезжающих в Беларусь — здесь так много всего, что стоит увидеть.

— Готовясь к интервью с Вами, я полистал многие российские и белорусские издания с надеждой больше узнать о жизни британцев. К сожалению, улов информации оказался очень скудным. Встретились лишь сообщения о высказываниях вашего премьер-министра, о спорте... Поэтому хочется расспросить Вас о жизни в Великобритании. Таким образом, каков доход средней британской семьи? Какой типичный английский дом? И, к слову сказать, скучаете ли Вы по всему этому?

— Это непростой вопрос. Великобритания — очень разнообразная страна. В Лондоне и "Лондонском районе" доходы выше, чем в среднем по стране, но выше и стоимость жизни. Цена недвижимости там также очень высока, и поэтому то, в каком доме вы живете, зависит во многом от того, где вы живете. Большинство британцев живут в домах, а не квартирах, и чаще всего это половина разделенного надвое дома — по соседству с другой семьей, но в полностью отгороженной части дома — с 3 спальными комнатами и садом. В моем доме 4 спальни, он находится в пригороде Лондона и полностью отгорожен от соседей. Надеюсь бывать там раз в 3 или 4 месяца.

Посол Ее Величества Королевы Великобритании Браян Бэннэт.

— Замечено, что в последние годы многие английские женщины стремятся устроиться на работу, хотя бы на полставки. Чем это можно объяснить?

— Это социальное явление, отчасти вызванное желанием достигнуть более высокого уровня жизни в условиях ее высокой стоимости, особенно в том, что касается цен на недвижимость. Но во многом это и желание достичь равенства между мужчинами и женщинами в нашем обществе. Существуют значительные пособия по уходу за детьми, выплачиваемые матерям либо отцам. Нет каких-либо прямых правительственных льгот для женщин, желающих работать, но все большее количество работодателей осознают, что женщины — это ценный ресурс и их не стоит исключать из рынка рабочей силы. Многие работодатели создают садики либо оплачивают сотрудникам часть расходов по дневному уходу за детьми, чтобы родители могли продолжать работать. Кроме того, многое было сделано в вопросе искоренения всевозможных проявлений дискриминации на рабочих местах, в том числе между мужчинами и женщинами.

— Европейцы нередко называют британцев нацией покупателей. Почему?

— Нас скорее называли нацией "шоп-киперов" (владельцев магазинов) в напоминание о колоссальном развитии малого бизнеса, наличии когда-то огромного количества маленьких частных магазинчиков, в том числе в деревне. С приходом супермаркетов количество таких магазинчиков уменьшилось, но тем не менее все еще сохраняется традиция, когда небольшой магазин обслуживает небольшое количество покупателей, живущих по соседству, или когда небольшая фирма занимает свою собственную маленькую нишу на рынке товаров и услуг. Для нас важно, что у нас есть выбор — будь то в вопросе, куда ходить за покупками, либо где провести свободное время, либо какие газеты читать.

— Известно, что в Великобритании большой выбор прессы, но у вас нет государственных газет.

— В Великобритании ежедневно читают миллионы газет. Даже есть некоторые бесплатные местные издания, которые издаются за счет рекламодателей. Действительно, правительственных газет нет (да и вряд ли кто-то захотел бы их покупать). Есть, конечно, и Би-Би-Си, которое существует за счет налогоплательщиков: каждый владелец телевизора должен ежегодно покупать лицензию и таким образом поддерживать эту службу. Но контроля над Би-Би-Си у государства нет. Независимые теле- и радиостанции финансируются за счет рекламы, а также иной коммерческой деятельности. Некоторые газеты принадлежат политическим партиям, неправительственным организациям или лоббистским группам, но их немногие покупают. Подавляющее большинство наших газет — независимые издания, и они отражают всевозможные мнения и взгляды, и не только сообщают о происходящих событиях, но и ведут полемику по "горячим" темам дня.

— Было бы интересно узнать о роли партий в политической жизни Великобритании.

— Партиям не отводилась такая важная роль, они сами на нее претендовали в течение многих веков, и это стало работоспособной системой. Однако у партий нет монополии на власть. Они в ответе перед своими членами и, кроме всего прочего, перед избирателями. За ними следит и их критикует пресса, трудовые и предпринимательские организации, СМИ, лоббистские группы и так далее. Те, кто работает в системе правительства, включая вашего покорного слугу, не допускаются к политической деятельности. Мы должны выполнять свою работу беспристрастно, независимо от того, какая партия формирует правительство. А это значит, что политика Соединенного Королевства в отношении Республики Беларусь останется последовательной даже в случае возможной смены правительства в будущем. Это также означает, что я могу сосредоточить все свои усилия на отношениях между нашими странами безотносительно к вопросам партийной политики. И я с удовольствием делаю именно это.

— Спасибо за обстоятельные ответы.

— И вам спасибо.

Беседовал Иван МАКАЛОВИЧ.

Горкая споведзь вяртання

Пра новую кнігу Васіля Быкава «Доўгая дарога дадому»

На зыходзе восьмага дзесятка свайго жыцця сусветна вядомы сёння пісьменнік вырашыў напісаць кнігу ўспамінаў, аповед аб сваім жыцці. Ён назваў свае мемуары "Доўгая дорога дадому", таму што ўсё яго жыццё склалася так, што ён завельмі часта марыў аб вяртанні ДАДОМУ, да родных вытокаў, ад якіх быў адарваны спачатку падлеткавым жыццёвым няўладкаваннем, вайной і службай у арміі, а потым, ужо ў сталыя гады, той ідэйна-маральнай (назавем яе так) дыстанцыяй, што існавала паміж чаканым уяўленнем, як павінны жыць пасля вайны ў дваццатым стагоддзі родная зямля і родны народ, і тым, што атрымалася, тым, у якіх умовах людзі жылі на самай справе. ДОМ як філасофскае паняцце так і застаўся вобразам, сімвалам чагосьці ідэальнага і дасканалага, але, на жаль, недасягальнага не толькі для аўтара гэтай кнігі, але і для ўсёй яго нацыі, якая на пачатку новага, дваццаць першага, стагоддзя апынулася на мяжы знікнення. Кніга Васіля Быкава "Доўгая дарога дадому" выйшла зусім нядаўна ў Мінску ў выдавецтве грамадскага аб'яднання "Кніга" тыражом усяго ў 2 тысячы экземпляраў.

З першых жа яе старонак захоплівае нават не самое апісанне роднай Васілю Быкаву Віцебшчыны, Вушаччыны, маленькай вёскі Бычкі, дзе ён нарадзіўся і дзе прайшло яго дзяцінства, усіх не вельмі кідкіх, але да болю блізкіх аўтару лясоў, дарог, азёраў, лагчын... Чытач адразу ў палоне дзівоснай аўтарскай інтанацыі споведзі, ягонай адкрытасці і шчырасці. Быкаўская праўда, як і ва ўсіх яго творах, бязмежна абвострана, у кнізе няма ані радка, дзе хоць бы ў якой ступені прагучалі інтанацыі самаапраўдання ці самалюбства.

Дзіцячыя гады: вучэнне ў вясковай школцы адлюстроўвала ўсе супярэчнасці таго часу, таго нялёгкага даваеннага жыцця. Многія аўтарскія прызнанні кранаюць сваёй шчырасцю, напрыклад, успамін пра тое, як бацька прачытаў яму ў зусім раннім дзяцінстве апавяданне выдатнага беларускага пісьменніка Міхася Лынькова "Гой", пачатак якога — "І плакала Рыва..." — помніцца доўгія гады не толькі Васілю Быкаву. А потым, навучыўшыся чытаць, ён захапляўся Лермантавым (болей, чымсьці Пушкіным) альбо Жуль Вернам, аповесць якога "З пушкі на Месяц" пераклаў у зусім яшчэ юным узросце на родную беларускую мову і паслаў у Мінск у газету "Піянер Беларусі".

Але галоўнае ў першых эпізодах успамінаў — яскравыя дэталі, прыкметы той нечалавечай сацыяльнай сістэмы, якую ўсталёўвала савецкая ўлада. Так званае раскулачванне, прымусовы вываз сямей у Сібір ды невядома куды... У разгар калектывізацыі давялося ўпершыню ўбачыць, як плача маці. "У спрэс сялянскай краіне ліквідоўвалася сялянская кляса — што ёсьць клясычны генацыд", — такі бязлітасны вывад робіць Васіль Быкаў, расказваючы пра тыя гады.

Перад самай вайной аўтар крыху павучыўся ў славутым мастацкім вучылішчы ў Віцебску, а потым, калі адмянілі ў вучылішчы стыпендыі, давялося перайсці ў школу ФЗН (фабрычна-заводскага навучання), дзе рыхтавалі рабочых-будаўнікоў. У чэрвені 1941 года Васіль Быкаў едзе на Украіну ў Шостку, дзе жыў ягоны дзядзька, у пошуках заробку і з надзеяй паступіць у Індустрыяльны інстытут. Пачынаецца вайна, яго, семнаццацігадовага, праз ваенкамат мабілізуюць на абаронную працу — капаць супрацьтанкавыя траншэі. Потым было жахлівае адступленне, усе пацягнуліся на ўсход. Васіль адстаў ад сваёй калоны, яго арыштавалі, прынялі за шпіёна, ён цудам пазбегнуў расстрэлу: спагадлівы чырвонаармеец загадаў яму бегчы як мага хутчэй і стрэліў у паветра...

Шмат пакут выпала тады на долю яшчэ зусім маладога хлопца на нялёгкіх, поўных нягод і страт дарогах вайны. Мабілізацыя, запасны полк, Саратаўскае пяхотнае вучылішча, баі пад Камышыным і Сталінградам, баі на перадавой ад Дняпра да заходняй мяжы, праз Малдавію, Румынію, Венгрыю...

Увесь шлях свайго вайсковага жыцця Васіль Быкаў апісвае даволі стрымана, але вельмі вобразна, праз эмацыянальныя і выразныя дэталі. І як ішла кавалерыя ў атаку на нямецкія танкі — ішла на верную пагібель. І як ён зняў пагоны з забітага лейтэнанта і надзеў іх, калі прысвоілі званне, а забяспечыць абмундзіраваннем не змаглі. І як часта трапялі пад абстрэл варожых кулямётаў МГ-42, якія рабілі 1000 стрэлаў у хвіліну, альбо мінамётаў, што выпускалі па 12 мін адну за адной: першая яшчэ не ўзарвалася, а ўжо вылятала дванаццатая. І пра поўны разгром дывізіі пад Кіраваградам падчас "аперацыі", за якую потым маршал Конеў атрымаў ордэн Леніна. І як мог аднойчы ён, Васіль Быкаў, малады камандзір узвода, забіць немца, але не забіў. І пра шматлікія раненні; абломак металу і да гэтай пары ён носіць у руцэ як памяць...

З вялікім болем піша Быкаў пра суцэльную непадрыхтаванасць краіны і арміі да вайны, што адчувалася амаль да самага апошняга яе года: катастрафічна не хапала боепрыпасаў, усё ўзбраенне: і стралковае ў пяхоце, і артылерыя, і танкі — усё тэхнічна саступала нямецкаму, і немагчыма было весці баі на роўных. Не было падрыхтавана і камандаванне, якое ведала толькі адну навуку: страявую падрыхтоўку. "Вайну рабілі дылетанты", - з горыччу сведчыць аўтар і расказвае аб тым, як увесь час даводзілася пераадольваць страх.

Страх перад ворагам: могуць забіць, узяць у палон, проста страшна падчас бамбёжак ці артабстрэлаў. І страх, які ішоў за спінай салдата: ад начальства, ад асабістаў, СМЕРШа і іншых карных органаў, якіх у вайну, як падкрэслівае В.Быкаў, было не меней, чымсьці ў мірны час. Адсюль і красамоўнае прызнанне: "Калі цябе камандзір абяцае расстраляць пад ранак, калі ты не возьмеш страчаны хутар, ці вышыню, ці траншэю, дык яшчэ невядома, каго ты пачынаеш баяцца болей: немцаў ці камандзіра". Цытуе аўтар і сапраўдны салдацкі фальклор, песню таго часу:

Первая болванка попала в бензобак,
Вылез я из танка, сам не знаю как...
Любо, братцы, любо,
любо, братцы, жить:
В танковой бригаде
мне уж не служить.
А наутро рано ведут в особотдел:
Что же ты, подлюга,
в танке не сгорел?
Очень виноватый, я им говорю,
В завтрашней атаке
обязательно сгорю...

Піша Васіль Быкаў і пра страшэнны разгром некалькіх савецкіх армій, якія немцы ўчынілі ў Венгрыі ўсяго за тры месяцы да канца вайны — факт, які дагэтуль не знайшоў неабходнага асвятлення ў прэсе. Затым аўтар служыў у Балгарыі, дзе ён увесь час настойліва прасіў аб дэмабілізацыі.

Нарэшце, яго адпусцілі дадому, ён прыехаў у родную Беларусь, але неўзабаве прыйшоў загад пра новае "залічэнне лейтэнанта Быкава В.У. у кадры Савецкай Арміі". У гэты раз накіравалі служыць на далёкія Курыльскія астравы, дзе некалькі гадоў паўтаралася ўсё зноў і зноў: статутная муштра, разгул асабістаў, напаўгалоднае існаванне ў цяжкіх умовах. Толькі праз некалькі год медкамісія вызначыла, што ён "не годны для службы ў мірны час", і яго адпусцілі ў запас. Васіль Быкаў вярнуўся ў Гродна, з цяжкасцю ўладкаваўся на працу ў сакратарыят абласной газеты. Пачалося мірнае жыццё з усімі яго нягодамі, самыя першыя з якіх — праблемы атрымання кватэры... У той жа час ён актыўна заняўся і літаратурнай творчасцю.

На старонках сваёй мемуарнай кнігі аўтар даволі скупа і сціпла піша, як нараджаліся задумы літаратурных твораў, што неўзабаве сталі вядомымі і папулярнымі, — ад "Трэцяй ракеты" і "Мёртвым не баліць" да "Пайсці і не вярнуцца", "Праклятай вышыні", "Знака бяды" ды іншых цудоўных аповесцяў. Крыху падрабязней распавядае Васіль Быкаў аб тым, як ва ўсе савецкія гады, у тым ліку і ў так званыя перабудовачныя, даводзілася прабіваць і сваё, напісанае, і тыя асобныя кінафільмы, што былі пастаўлены па яго кнігах.

Многія старонкі прысвечаны апісанню задушлівай атмасферы таго часу, трагічным лёсам таленавітых людзей. "Будавалі турму народаў, а казалі — камуністычнае грамадства", — вось быкаўская ацэнка зусім нядаўняга мінулага. Увесь той час у былым СССР ды і цяпер у Беларусі грамадска-дзяржаўная сістэма трымалася і трымаецца на абвастрэнні ўнутранай рэпрэсіўнай палітыкі кіруючай партыі ды яе карных органаў, — такі сумны вывад аўтара, пацверджаны ў гэтай кнізе мноствам яскравых прыкладаў. Самыя пераканаўчыя з іх — вельмі асабістыя: разгромныя артыкулы пра яго творы, каменні, што ляцелі ў вокны гродзенскай кватэры Быкава на вуліцы Кашавога, вобыскі ў адсутнасці жыхароў, "жучкі" і беспераыннае падслухоўванне, нарэшце, проста выклікі "на гутаркі" ў органы і адкрытыя напады і збіванне на вуліцы. Тэма пастаяннага сачэння з боку КДБ гучыць і ў аповедзе пра некаторыя замежныя паездкі аўтара. "Рукапісы не гараць, але не гараць і даносы", — заўважае ён.

Аўтар кнігі актыўна падтрымлівае думку Алеся Адамовіча аб неабходнасці павышэння інтэлектуальнага ўзроўню беларускай літаратуры, што асабліва важна сёння дзеля захавання нацыі і яе мовы.

У сувязі з тэматыкай сваёй літаратурнай творчасці і пастаяннай крытыкай у свой адрас Васіль Быкаў неаднаразова вяртаецца да думкі аб антынароднай сутнасці кожнай вайны. І не толькі таму, што падчас Другой сусветнай загінула, напрыклад, 97% тых, хто, як і ён, нарадзіўся ў 1924-м. Быкаў спасылаецца на Хэмінгуэя, на яго рэзка адмоўнае стаўленне да вайны ўвогуле. Магчыма, сёння гэта выкліча новыя спрэчкі. Тым не менш аўтар прызнаецца, што, калі ён пісаў многія аповесці і апавяданні, яго перш за ўсё цікавіла адлюстраванне подзвігу духу ў жорсткай [illegible] вайны і ў мірны час, калі "мы жылі ў ненармальным, звыродлівым свеце", калі "элементарныя меркаваньні здаровага сэнсу былі адпрэчаны", калі "сэнс зрабіўся клясавым, партыйным...".

У канцы кнігі пісьменнік разважае аб тым, чаму народу нічога не прынесла так званая перабудова, а беларусы наогул атрымалі замест яе дубінкі, пачынаючы з сумна вядомых падзей на Дзяды ў 1988 годзе. З гэтым аналізам звязана і размова пра няўдачы нацыянальна-вызваленчага руху на Беларусі.

Высока ацэньваючы асобу Зянона Пазьняка, кіраўніка Беларускага Народнага Фронту, ягоную апантанасць і адданасць ідэям нацыянальнага адраджэння, Васіль Быкаў піша пра тактычныя памылкі Фронту, што настроіла супраць яго многіх, якія не пажадалі згадзіцца з пэўным максімалізмам лозунгаў і патрабаванняў. У сувязі з гэтым уяўляе вялізную актуальную цікавасць наступны прынцыповы вывад аўтара кнігі "Доўгая дарога дадому": "Беларускі народ у сваёй масе напрыканцы XX стагодьдзя меў клопат ня так з праблемай адраджэньня, як з праблемай выжываньня. Хоць як-небудзь, хоць з бальшавіцкім рылам, але каб не ператварыцца ў мерцьвяка, што ўвогульле было рэальна. Па сутнасьці ішоў працэс паміраньня (ва ўсіх сэнсах), і важна было клапаціцца, як затрымацца на краю пагібелі, а ня дбаць пра колішнюю веліч часоў ВКЛ. Народ тое адчуваў інстынктыўна і таму на першых прэзідэнцкіх выбарах у масе сваёй не пайшоў за Пазьняком і БНФ з іх віртуальным нацыянал-дэмакратызмам...".

Пажадаем жа аўтару гэтай хвалюючай кнігі-споведзі добрага здароўя, моцы і веры. Няхай яго, як і ўвесь яго народ, не пакідае надзея.

Ванкарэм НІКІФАРОВІЧ.

Чыкага.

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

В воздухе пахло войной...

В конкретных военных приготовлениях СССР к войне против Германии ключевое место занимала деятельность Генерального штаба Красной Армии по военному планированию, до сих пор содержащая, к сожалению, значительное количество "белых пятен", что связано с сохранением секретности соответствующих документов 1939—1941 гг.

Содержание советских военных планов традиционно излагается в отечественной литературе по устоявшейся схеме: планы разрабатывались в ответ на рост германской угрозы и предусматривали отражение вражеского нападения, нанесение ответных контрударов и общий переход в наступление для разгрома противника. В соответствии с этим замыслом армиям прикрытия ставилась задача в течение 10—15 дней обороняться на линии госграницы, не допуская вторжения противника на советскую территорию, и готовиться к переходу в наступление вместе с армиями второго стратегического эшелона.

Однако документальные материалы, ставшие доступными в начале 90-х годов, и исследования последних лет существенно корректируют подобные подходы. Стало известно, что советское военное планирование боевых действий против Германии началось с октября 1939 г. и продолжалось до середины июня 1941 г. За этот период было разработано пять вариантов плана оперативного использования Красной Армии в войне с Германией. Это, конечно, не исключает наличия и других рабочих вариантов, которые все еще недоступны для исследователей.

Прежде чем переходить к анализу этих документов, следует хотя бы кратко остановиться на хронологии процесса их разработки. Документ под условным названием "Соображения об основах стратегического развертывания Вооруженных сил Советского Союза на Западе и Востоке на 1940-1941 гг." начал разрабатываться после установления советско-германской границы согласно договору от 28 сентября 1939 г. Особую интенсивность этот процесс приобрел со второй половины марта 1940 г., и в конце июля составление этого документа было завершено.

К 18 сентября был подготовлен новый вариант плана, который учитывал возможность использования главных сил Красной Армии, в зависимости от обстановки, на Северо-Западном или Юго-Западном направлениях. Именно эти варианты развертывания советских войск именуются в историографии соответственно "северным" и "южным". 14 октября доработанный "южный" вариант плана был утвержден в качестве основного, но при этом было решено "иметь разработанным" и "северный" вариант. Разработку обоих вариантов на местах планировалось закончить к 1 мая 1941 г.

Тем самым советские Вооруженные силы получили действующий документ, на основе которого велось более детальное военное планирование.

К 15 мая 1941 г. был разработан еще один вариант.

Основная группировка советских войск должна была развернуться в полосе от Балтийского до Черного моря. Какие же задачи возлагались на все эти войска? Согласно документу от июля 1940 г., *"основной задачей наших войск является нанесение поражения германским силам, сосредоточивающимся в Восточной Пруссии и в районе Варшавы; вспомогательным ударом нанести поражение группировкам противника в районе Ивангород [Демблин], Люблин, Грубешов, Томашов, Сандомир".*

Западный фронт (3-я, 10-я, 13-я. 4-я армии, 51 дивизия и 4 бригада) *должен был "ударом севернее р. Буг, в общем направлении на Алленштейн, совместно с армиями Северо-Западного фронта нанести решительное поражение германской армии, сосредоточивающейся в Восточной Пруссии, овладеть последней и выйти на нижнее течение р.Вислы. Одновременно ударом левофланговой армии в общем направлении на Ивангород [Демблнн] совместно с армиями Юго-Западного фронта нанести поражение Ивангород-Люблинской группировке противника и также выйти на р. Висла".*

Согласно плану от 18 сентября 1940г., "главные силы Красной Армии на Западе, в зависимости от обстановки, могут быть развернуты или к югу от Брест-Литовска, с тем чтобы мощным ударом в направлении Люблин и Краков и далее на Бреслау отрезать Германию от Балканских стран, лишить ее важнейших экономических баз и решительно воздействовать на Балканские страны в вопросах участия их в войне; или к северу от Брест-Литовска, с задачей нанести поражение главным силам германской армии в пределах Восточной Пруссии и овладеть последней".

Общая задача Красной Армии на Западе была сформулирована следующим образом: "1. Активной обороной прочно прикрыть наши границы в период сосредоточения войск. 2. Во взаимодействии с левофланговой армией Западного фронта силами Юго-Западного фронта нанести решительное поражение Люблин- Сандомирской группировке противника и выйти на р. Висла. В дальнейшем нанести удар в общем направлении на Кельце, Краков и выйти на р. Пилица и верхнее течение р. Одер. 3. В процессе операции прочно прикрывать границы Северной Буковины и Бессарабии. 4. Активными действиями Северо-Западного и Западного фронтов сковать большую часть сил немцев к северу от Брест-Литовска и в Восточной Пруссии, прочно прикрывая при этом Минское и Псковское направления".

Из документа четко вырисовывается действительный сценарий начала войны, положенный в основу планирования: под прикрытием войск западных военных округов Красная Армия проводит сосредоточение и развертывание на Западном ТВД, ведя одновременно частные наступательные операции, завершение сосредоточения служит сигналом к переходу в общее наступление по всему фронту — от Балтики до Карпат, с нанесением главного удара по южной Польше. Немецкие войска, как и в первом варианте плана, обозначены термином "сосредоточивающиеся", а значит, инициатива начала войны будет исходить полностью от советской стороны, которая первой начинает и заканчивает развертывание войск на театре военных действий.

Широко распространенное мнение о том, что СССР сначала ждал нападения врага, а уже потом планировал наступление, не учитывает того, что в этом случае стратегическая инициатива фактически добровольно отдавалась бы в руки противника, а советские войска ставились бы в заведомо невыгодные условия.

Тем более что сам переход от обороны к наступлению, столь простой в абстракции, является очень сложным процессом, требующим тщательной и всесторонней подготовки, которая должна была начинаться с оборудования четырех оборонительных рубежей на 150-километровую глубину. Но ничего подобного до начала войны не делалось, и вряд ли стоит всерьез отстаивать тезис о том, что Красная Армия могла успешно обороняться на неподготовленной местности, да еще при внезапном нападении противника, которое советскими планами вообще не предусматривалось.

Поскольку в документах были подробно расписаны именно наступательные операции советских поиск, говорить об ответных действиях Красной Армии не представляется возможным. Содержание этих документов лишний раз показывает, что действии войск по прикрытию в период сосредоточения и развертывания не связаны обязательно с отражением нападения противника, а являются своего рода боевым охранением сосредоточивающихся войск.

Уточнение задач советских войск нашло свое дальнейшее развитие в документе от 15 мая 1941 года. В нем впервые открыто и четко сформулирована мысль, что Красная Армия должна *"упредить противника в развертывании и атаковать германскую армию в тот момент, когда она будет находиться в стадии развертывания и не успеет еще организовать фронт и взаимодействие войск".* Эта мысль, как мы видели выше, в скрытой форме присутствовала во всех предыдущих вариантах плана. Естественно, что разработчики этого документа говорят о возможности нападения Германии на СССР лишь предположительно.

Войскам Красной Армии ставилась задача нанести удар по германской армии, для чего следовало "первой стратегической целью действий войск Красной Армии поставить — разгром главных сил немецкой армии, развертываемых южнее линии Брест- Демблин и выход к 30 дню операции на фронт Остроленка, р. Нарев, Лович, Лодзь, Крейцбург, Оппельн.

Последующей стратегической целью иметь: наступлением из района Катовице в северном или северо-западном направлении разгромить крупные силы центра и северного крыла германского фронта и овладеть территорией бывшей Польши и Восточной Пруссии. Ближайшая задача — разгромить германскую армию восточное р.Вислы и на Краковском направлении, выйти на р.Нарев, Висла и овладеть районом Катовице, для чего:

а) главный удар силами Юго-Западного фронта нанести в направлении Краков, Катовице, отрезая Германию от ее южных союзников;

б) вспомогательный удар левым крылом Западного фронта нанести в направлении Седлец, Демблин с целью сковывания Варшавской группировки и овладеть Варшавой, а также содействовать Юго-Западному фронту в разгроме Люблинской группировки противника:

в) вести активную оборону против Финляндии, Восточной Пруссии, Венгрии и Румынии и быть готовым к нанесению удара против Румынии при благоприятной обстановке.

Таким образом, Красная Армия начнет наступательные действия силами 152 дивизий против 100 германских. На остальных участках госграницы предусматривается активная оборона.

Достижение ближайших стратегических целей планировалось обеспечить наступательными действиями, прежде всего войск Юго-Западного направления, на котором развертывалось более половины всех дивизий, предназначенных для действий на Западе. Для обеспечения сильного первоначального удара по противнику основные силы планировалось развернуть в армиях первого эшелона, куда включалась большая часть подвижных соединений.

Была ли вообще запланирована точная дата начала наступления? Только комплексное исследование документов, отражающих как процесс военного планирования, так и проведение мер по подготовке наступления, позволит дать окончательный ответ на этот вопрос. Вместе с тем известные историкам даты проведения этих мероприятии не исключают того, что все же такая дата определена была.

По мнению историков В.Н.Киселева и В.Д.Данилова, наступление Красной Армии было возможно в июле 1941 года. В доступных документах, отражающих процесс подготовки Красной Армии к войне, указывается, что большая часть мер по повышению боеготовности войск западных приграничных округов должна была быть завершена к 1 июля 1941 г. К этому дню планировалось закончить формирование всех развертываемых в этих округах частей; вооружить танковые полки мехкорпусов, в которых не хватало танков, противотанковой артиллерией; завершить переход на новую организацию авиационного тыла, автономную от боевых частей; сосредоточить войска округов в приграничных районах; замаскировать аэродромы и боевую технику.

Одновременно завершалось сосредоточение и развертывание второго стратегического эшелона Красной Армии. Так, войска 21-й армии заканчивали сосредоточение ко 2 июля, 22-й армии — к 3 июля, 20-й армии — к 5 июля, 19-й армии — к 7 июля, 16-й, 24-й и 28-й армий — к 10 июля.

Исходя из того факта, что *"противник упредил советские войска в развертывании примерно на 25 суток", полное сосредоточение и развертывание Красной Армии на Западном театре военных действий должно было завершиться к 15 июля 1941 г. К 5 июля следовало завершить организацию ложных аэродромов в 500-километровой приграничной полосе. К 15 июля планировалось завершить сооружение объектов ПВО в Киеве и маскировку складов, мастерских и других военных объектов в приграничной полосе, а также поставить все имеющееся вооружение в построенные сооружения укрепрайонов на новой границе.*

Части Красной Армии на учениях.

Готовится к войне и армия Германии.

Таким образом, как следует из известных материалов, Красная Армия должна была завершить подготовку к наступлению не ранее 15 июля 1941 г. Вместе с тем выяснение вопроса о запланированной дате советского нападения на Германию требует дальнейших исследований с привлечением нового документального материала.

Таким образом, имеющиеся в распоряжении историков документы советского военного планирования 1940-1941 гг. позволяют критически отнестись к традиционной официальной версии об оборонительных намерениях советского руководства. Эти материалы свидетельствуют, что советское военно-политическое руководство занималось подготовкой преимущественно наступательных военных действий против Германии и ее союзников.

В течение полутора лет советский Генштаб тщательно и всесторонне разрабатывал планы нападения на Германию. Советское военное руководство не располагало сведениями о реальных военных планах Германии, хотя конфигурация советско-германской границы позволила сделать довольно точные предположения относительно направлений возможных ударов вермахта.

Однако, как показывают вышеприведенные документы, никаких мер по отражению этих ударов, многие из которых были реально запланированы и проведены в жизнь германским командованием в ходе войны, подготовлено не было. Ныне военные историки вынуждены признать, что *"мероприятия по отражению первых ударов противника в оперативных планах разрабатывались Генеральным штабом недостаточно полно, и содержание оборонительных действий в оперативно-стратегическом масштабе не отрабатывалось".*

Отсутствие связи между возможным ударом врага и действиями Красной Армии опровергает версию о якобы ответном характере наступательных действий советских войск, отработке которых были посвящены военные планы.

Основная идея советского военного планирования заключалась в том, что Красная Армия под прикрытием развернутых на границе войск западных приграничных округов завершит сосредоточение на ТВД сил, предназначенных для войны, и перейдет во внезапное решительное наступление, нанося главный удар по Южной Польше.

В течение полугода советский Генштаб занимался решением вопроса о наиболее выгодном направлении сосредоточения основных усилий войск в войне с Германией, поскольку советская военная наука исключительно большое внимание уделяла правильному выбору направления главного удара, при определении которого рекомендовалось всесторонне учитывать факторы политического, экономического, военного и географического порядка.

На направлении главного удара требовалось сосредоточить основную массу Вооруженных сил для нанесения решительного поражения противнику. Считалось, что от правильного выбора направления главного удара в большой степени зависит исход вооруженной борьбы.

В результате был сделан вывод, что наступление на Юго-Западном направлении позволит решить несколько ключевых стратегических задач и обеспечит наиболее эффективные действия Красной Армии. Первое полугодие 1941 г. было посвящено тщательной отработке этого удара. Соответствующая подготовка велась на уровне военных округов.

Как показывают вышеприведенные материалы, войска целеустремленно отрабатывали наступательные планы, обучались ведению маневренных наступательных действий. К сожалению, оперативные планы округов все еще остаются недоступными для исследователей, что не позволяет во всех деталях воссоздать оперативный замысел советского военного руководства.

Основное внимание исследователей привлек документ от 15 мая 1941 г., в котором довольно откровенно изложен советский наступательный замысел. Естественно, сторонники официальной версии сделали все, чтобы доказать, что этот план не был утвержден политическим руководством СССР. а являлся лишь рабочим документом Генштаба.

Однако эта точка зрения была опровергнута, и теперь следует исходить из факта, что именно этот документ являлся итоговым оперативным планом советского Генштаба, к его осуществлению готовилась Красная Армия в мае-июне 1941 г., когда подготовка советского нападения на Германию вступила в заключительную стадию.

Так же, как и Германия, советская *"сторона, исходя из содержания своих планов, стремилась в короткие сроки достичь ближайших стратегических целей войны наступлением развернутых к определенному сроку ударных группировок. Это и должно было явиться основным содержанием начального периода войны".*

Имеющиеся материалы позволяют высказать предположение о последовательности завершающих приготовлений советских войск к войне. Скорее всего, 1 июля 1941 г. войска западных округов получили бы приказ ввести в действие планы прикрытия, а завершение к 15 июля развертывания намеченной группировки Красной Армии на Западном ТВД позволило бы СССР в любой момент после этой даты начать боевые действия против Германии.

Невозможность полного сохранения в тайне советских военных приготовлений не позволяла надолго откладывать удар по Германии, иначе о них узнала бы германская сторона. Поэтому завершение сосредоточения и развертывания Красной Армии на западной границе СССР должно было послужить сигналом к немедленному нападению на Германию. Только в этом случае удалось бы сохранить эти приготовления в тайне и захватить противника врасплох.

Игорь КУЗНЕЦОВ,
кандидат исторических наук.

СПОРТ

Тры бронзавыя ўзнагароды беларускіх стралкоў

Беларускія стралкі вярнуліся дамоў з Мюнхена, дзе праходзіў чарговы этап Кубку свету. Яны заваявалі там тры бронзавых медалі.

Гэтага поспеху дасягнулі прызёр Алімпійскіх гульняў Сяргей Мартынаў (на здымку), Вікторыя Чайка і Яўгенія Галуза.

Мартынаў і Чайка ўжо маюць алімпійскія ліцэнзіі на гульні 2004 года, якія былі заваяваны імі раней. А вось Яўгеніі Галуза не хапіла бронзавага поспеху для заваявання алімпійскай ліцэнзіі. Аднак наперадзе яшчэ шмат разнастайных турніраў, на якіх Яўгенія можа вызначыцца.

Працягваецца падрыхтоўка да Алімпіяды

26 чэрвеня ў памяшканні Нацыянальнага алімпійскага камітэта пад старшынствам намесніка прэм'ер-міністра Уладзіміра Дражына і памочніка прэзідэнта па пытаннях фізічнай культуры, спорту і развіцця турызму Мікалая Ананьева пройдзе чарговае пасяджэнне Аргкамітэта па падрыхтоўцы да XXVIII Алімпійскіх гульняў, якія пройдуць у Афінах.

У павестцы пасяджэння тры пытанні:

1. Аб прымаемых мерах БФСА "Дынама" і спартыўным камітэтам Узброеных сіл Беларусі па падрыхтоўцы спартсменаў да XXVIII Алімпійскіх гульняў.

2. Фінансавае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне падрыхтоўкі беларускіх спартсменаў-інвалідаў да Паралімпійскіх гульняў у Афінах.

3. Аб плане мерапрыемстваў па інфармацыйным забеспячэнні і асвятленні ходу падрыхтоўкі і ўдзелу беларускіх спартсменаў да будучай Алімпіяды.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Руслана Салея пакладуць на аперацыю?

Вядомы хакейны абаронца зборнай Беларусі і клуба Нацыянальнай хакейнай лігі "Анахайм Майці Дакс" Руслан Салей, які нядаўна гуляў у фінале Кубка Стэнлі, у хуткім часе, магчыма, будзе вымушаны легчы на аперацыйны стол.

— Сёння Руслан пойдзе на кансультацыю да ўрачоў, — расказала ўчора карэспандэнту "Народнай волі" маці хакеіста Тамара Гаўрылаўна. — Яшчэ ў сакавіку ў сына пры абследаванні пасля траўмы была выяўлена міжпазванковая грыжа. Да гульняў плей-оф яго, натуральна, дактары падрыхтавалі, а вось у фінальных матчах ужо давялося гуляць на ўколах.

Зараз Руслана будуць абследаваць урачы ў Лос-Анджэлесе, якія і вынесуць канчатковы вердыкт: рабіць аперацыю альбо прызначыць лячэнне медыкаментамі. І ў любым выпадку яго паездка на Радзіму пакуль адкладваецца.

Алесь СІВЫ.

Ю.Дупанаў будзе абслугоўваць матч Кубка канфедэрацый

Беларускі футбольны арбітр — асістэнт рэферы ФІФА Юрый Дупанаў будзе абслугоўваць матч розыгрышу Кубка канфедэрацый паміж зборнымі Бразіліі і Камеруна, які пройдзе 19 чэрвеня ў прыгарадзе Парыжа Сен-Дэні. Другім суддзёй на лініі з'яўляецца расіянін Генадзь Красюк, галоўным арбітрам — яго суайчыннік Валянцін Іваноў.

Кубак канфедэрацый-2003 пройдзе на стадыёнах Францыі з 18 па 29 чэрвеня. У ім бяруць удзел восем наймацнейшых каманд з усіх кантынентаў, уключаючы чэмпіёна свету зборную Бразіліі і чэмпіёна Еўропы зборную Францыі. Каманды разбітыя на дзве групы: "А" — Японія, Новая Зеландыя, Калумбія, Францыя, "В" — Камерун, ЗША, Бразілія, Турцыя. Пасля аднакругавых турніраў пройдуць паўфіналы, матч за трэцяе месца і фінал.

Папярэдні падобны турнір адбыўся ў 2001 годзе ў Японіі і Паўднёвай Карэі, яго пераможцам стала зборная Францыі.

Жараб'ёўка 1/16 фіналу Кубка Беларусі па футболе

17 чэрвеня ў Беларускай федэрацыі футбола адбылася жараб'ёўка 1/16 фіналу розыгрышу Кубка Беларусі. З гэтай стадыі ў барацьбу ўступаюць клубы вышэйшай лігі.

Цяперашні ўладальнік ганаровага трафея мінскае "Дынама" сустрэнецца ў гасцях з клубам першай лігі "Бяроза".

Астатнія пары: "Пінск-900" (Д2) — "Белшына" (Бабруйск). "Хімік" (Светлагорск) (Д2) — "Звязда-ВА-БДУ" (Мінск). "Баранавічы" (Д3) — "Шахцёр" (Салігорск). "Смаргонь" (Д2) — "Маладзечна-2000". "Асіповічы" (Д3) — "Тарпеда" (Жодзіна). "Тарпеда-Кадзіна" (Магілёў) (Д2) — "Нафтан" (Наваполацк). "Лакаматыў" (Віцебск) (Д2) — "Славія" (Мазыр). "Ведрыч-97" (Рэчыца) (Д2) — "Нёман" (Гродна). МТЗ-РІПО (Мінск) (Д2) — "Тарпеда-СКА" (Мінск). "Граніт" (Мікашэвічы) (Д2) — "Дынама" (Брэст). "Забудова" (Маладзечанскі раён) (Д3) — БАТЭ (Барысаў).

Матчы пройдуць 9 жніўня.

Згодна з жараб'ёўкай, ад матчаў 1/16 фіналу вызвалены клубы вышэйшай лігі "Днепр-Трансмаш" (Магілёў), "Дарыда" (Ждановічы), "Лакаматыў" (Мінск) і "Гомель". Гэтыя каманды адразу выйшлі ў 1/8 фіналу.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

19
чэрвеня

ЧАЦВЕР
Усх. 4.37 Зах. 21.45
Даўж. дня 17.08
Апошняя квадра
21 чэрвеня

75 гадоў з дня нараджэння В. Дз. Ганчарэнкі (1928—1983), беларускага спевака, заслужанага артыста БССР

Четверг, 19 июня

БТ

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
06.10, 07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.10 "Одна ночь". Короткометражный художественный фильм. (ТО "Телефильм").
09.10, 17.15 "Пси-фактор". Научно-фантастический сериал (США-Канада).
10.05 Святыни Беларуси. "Свято-Никольский храм в Могилёве".
10.30 Судьба человека. "Женщина с Караном".
10.55 Музеум. "Исторический портрет Великого Княжества Литовского".
11.10, 21.55 "Королева сердец". Сериал (Колумбия-Венесуэла).
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 "Государственная граница". Сериал. Фильм 4-й "Красный песок". ("Беларусьфильм"). 2-я серия.
14.20 Добрый день, Беларусь!
14.35 "Сценарии искусства". Док. сериал (Международный Французский Канал).
15.15 "Нежный возраст". Молодёжный сериал (Международный Французский Канал).
15.50 К 30-летию белорусской анимации. "Сказки-небылицы деда Егора", "Хлеб". Мультфильмы ("Беларусьфильм").
16.10 Военный сериал **"Руины стреляют..."** ("Беларусьфильм"). 2-я серия.
18.15 Авантюрный сериал **"Агентство НЛС"** (Россия). 1-я серия.
19.10 Драма **"Тихая застава".** ("Молдова-филм").
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Новости региона.
22.50 Зона Х.
23.15 Ночной эфир.

ОНТ

08.00, 09.00, 18.00, 20.30, 23.30 Наши новости.
08.05 Телеканал "Доброе утро".
09.05, 19.00 "Земля любви. Земля надежды". Сериал.
09.50 "Сердца трех". 3-я серия.
10.45 "Смехопанорама" Евгения Петросяна.
11.15 Дисней-клуб: "Базз и его команда".
16.05 Авантюрная комедия **"Фаталисты".** 3-я серия. Россия, 2001 год.
16.55 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
18.10 "Сканер".
18.20 ОНТ представляет. Документальный детектив "Без срока давности". "Смерть в рассрочку".
20.00 Время.
21.00 "Не только о футболе". Спортивное обозрение.
21.25 "Основной инстинкт". Ток-шоу Светланы Сорокиной.
22.30 Многосерийный фильм **"Пятый угол".** Россия, 2001 год.
23.45 Триллер братьев Коэнов "Перевал Миллера". США,1990 год.

РОССИЯ

07.45, 19.55 Телесериал **"Главные роли".**
08.40, 20.55 Детектив **"Марш Турецкого. Убить ворона".**
09.40, 18.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00, 22.00 Вести.
17.50 "Комиссар Рекс". Телесериал (Австрия-Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
22.20 Драма **"Виновен по подозрению"** (США). 1991 г.

КУЛЬТУРА

15.10 "Портрет". Озава.
16.10 "Петербург: время и место". "Центральный военно-морской музей". Ведущий А.Толубеев.
16.40 "Война века". Документальный фильм (Великобритания). 2-я серия. "Виток террора".
17.30 Новости культуры.
17.50 "Порядок слов". Книжные новости.
17.55 "Кто мы?" "Хроника смутного времени". Передача 9-я.
18.25 "Мистика судьбы". Авторская программа Б.Аверина. "Ясновидение Владимира Набокова".
18.55 Билет в Большой.
19.35 "Энди Пенди". Мультсериал (Великобритания, 2002).
19.40 "Тайны русского оружия". "От "калаша" до "абакана".
20.10 "Демидовы". Художественный фильм (Свердловская к/ст., 1983). 1-я серия.
21.25 "Культурная революция". Программа М.Швыдкого.
22.20 "Эпизоды".
Вячеслав Шалевич.
23.00 Новости культуры.
23.25 "Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.
23.50 Программа передач.

НТВ

09.00 "Сегодня утром".
09.20 Погода на завтра.
09.25 "Чистосердечное признание".
10.00 "Квартирный вопрос. Кабинет водителя трамвая".
11.00, 16.00 "Сегодня" с Ольгой Беловой.
14.35 Соседи. Друзья или враги? Ток-шоу "Принцип домино".
16.30 Сериал **"Скорая помощь"** /США/.
17.25 "Очная ставка". Помолвка со смертью.
18.00 "Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35 Сериал **"Улицы разбитых фонарей. Танцы на льду",** 17 серия.
19.45 Остросюжетный сериал **"Дальнобойщики. Побег",** 11 серия.
21.00 "Страна и мир". Главные события дня.
21.30 Модный сериал **"Секс в большом городе"** /США/.
22.15 Сериал **"Улицы разбитых фонарей".**

СТВ+RenTV

06.30 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры". Телесериал.
06.55, 15.25 "Флинт - детектив во времени". Мультипликационный сериал.
07.20 "Минщина. Люди, события, факты".
07.30, 13.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
07.50 "СТВ-спорт".
08.00 "Тема дня".
08.10 "Технология".
08.20 Боевик **"Перехватчик".** США, 1992.
09.45 "Метафизика Петербурга". Телевизионный фильм. Часть 2: "Невская Александрия".
10.20 "Турпоход".
10.30 "Этот старый новый цирк". Документальный фильм.
11.00 "Портрет в интерьере".
11.15 "Фильм, фильм, фильм".
11.30 "Безумный мир". Документальный фильм.
12.00 "Вино любви".
Теленовелла.
12.55 "Чисто по жизни". Комедийный сериал.
13.50, 18.35 "Клетка". Телесериал.
14.45 Мультипликационный фильм.
15.00 "Человек-паук". Мультипликационный сериал.
16.00 "24 часа".
16.20 Кинороман **"Вечный зов",** 13 -ая серия.
17.55 "Минщина. Люди, события, факты".
18.05 "Театральные истории".
18.20 "Ремонт".
19.55 "СТВ-спорт".
20.10 "Турпоход".
20.20 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.30 "Фильм, фильм, фильм".
20.50 Боевик **"Замкнутый круг".** США, 2001.
22.50 "Технология".
23.00 "Новости СНГ".
23.15 "Новости мировой шоу-индустрии".
23.50 Комедия **"Почти беременна".** США, 1991.

8 КАНАЛ

17.30 "Бюргер" представляет "Мульт-парад".
17.50 Телемагазин.
18.00 Комедия **"Неисправимый".**
19.40 Телемагазин.
20.00 Программа "Пестрая лента".
20.40 "8 самых".
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют.
21.10 Фильм **"Колыбель будет качаться".**

ТВ ЦЕНТР

05.00 Информационно-развлекательный канал "Настроение".
07.50 Газетный дождь.
08.00 Смотрите на канале.
08.05 "Разлученные". Телесериал (Мексика).
08.55 "Москвы почетный гражданин". Леонид Мильграм.
09.25 Квадратные метры.
09.40 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.10 Секретные материалы: расследование ТВЦ.
11.50 "Репортер" с Михаилом Дегтярем.
12.05 Доходное место.
12.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
13.15 "Инспектор Деррик". Криминальный телесериал (Германия).
14.20 Экспо-новости.
14.30 "Дети спасают животных". Телесериал (США).
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 "Первая скрипка". Мультфильм.
16.00 "На страже порядка". Телесериал (Франция).
17.15 Мода non-stop.
17.55 "Загадочная женщина". Телесериал (Венесуэла).
18.40 Экспо-новости.
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.00 Детектив **"Черный ангел"** (Франция).
21.40 "Версты". Путешествие в Россию.
22.20 Времечко.
22.50 Петровка, 38.
23.10 25-й час. События. Время московское.
23.30 Серебряный диск.
23.50 "По закону". Телесериал (Великобритания).
00.45-01.25 "Синий троллейбус". Телефон доверия для полуночников.

EUROSPORT

09.30 Парусный спорт. Повтор.
10.00 Конный спорт. Кубок наций. Познань. Повтор.
11.00 Футбол. Фестиваль молодежи. Тулон. Италия - Польша. Повтор.
12.30 Футбол. Кубок Конфедерации. Франция. Франция - Колумбия. Повтор.
14.00 Теннис. Турнир АТР. Четверть финала. Хертогенбош. Прямая трансляция.
15.30 Бокс. Повтор.
16.00 Футбол. Фестиваль молодежи. Тулон. Португалия - Турция. Прямая трансляция.
18.15 Футбол. Фестиваль молодежи. Тулон. Англия - Япония. Прямая трансляция.
20.00 Футбол. Кубок Конфедерации. Франция. Турция - США. Прямая трансляция.
22.00 Футбол. Кубок Конфедерации. Франция. Бразилия - Камерун. Прямая трансляция.
00.00 Футбол. Кубок Либертадорес. Полуфинал. Второй матч.
01.45 Ралли. Кипр.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік
і галоўны рэдактар
Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Чырвоная зорка", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 1. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 29 390 экз. Заказ №738.